

Summary Data Structure

<https://www.bigocheatsheet.com/>

Common Data Structure Operations

Data Structure	Time Complexity								Space Complexity	
	Average				Worst					
	Access	Search	Insertion	Deletion	Access	Search	Insertion	Deletion		
Array	$O(1)$	$O(n)$	$O(n)$	$O(n)$	$O(1)$	$O(n)$	$O(n)$	$O(n)$	$O(n)$	
Stack	$O(n)$	$O(n)$	$O(1)$	$O(1)$	$O(n)$	$O(n)$	$O(1)$	$O(1)$	$O(n)$	
Queue	$O(n)$	$O(n)$	$O(1)$	$O(1)$	$O(n)$	$O(n)$	$O(1)$	$O(1)$	$O(n)$	
Singly-Linked List	$O(n)$	$O(n)$	$O(1)$	$O(1)$	$O(n)$	$O(n)$	$O(1)$	$O(1)$	$O(n)$	
Doubly-Linked List	$O(n)$	$O(n)$	$O(1)$	$O(1)$	$O(n)$	$O(n)$	$O(1)$	$O(1)$	$O(n)$	
Skip List	$O(\log(n))$	$O(\log(n))$	$O(\log(n))$	$O(\log(n))$	$O(n)$	$O(n)$	$O(n)$	$O(n)$	$O(n \log(n))$	
Hash Table	N/A	$O(1)$	$O(1)$	$O(1)$	N/A	$O(n)$	$O(n)$	$O(n)$	$O(n)$	
Binary Search Tree	$O(\log(n))$	$O(\log(n))$	$O(\log(n))$	$O(\log(n))$	$O(n)$	$O(n)$	$O(n)$	$O(n)$	$O(n)$	
Cartesian Tree	N/A	$O(\log(n))$	$O(\log(n))$	$O(\log(n))$	N/A	$O(n)$	$O(n)$	$O(n)$	$O(n)$	
B-Tree	$O(\log(n))$	$O(\log(n))$	$O(\log(n))$	$O(\log(n))$	$O(\log(n))$	$O(\log(n))$	$O(\log(n))$	$O(\log(n))$	$O(n)$	
Red-Black Tree	$O(\log(n))$	$O(\log(n))$	$O(\log(n))$	$O(\log(n))$	$O(\log(n))$	$O(\log(n))$	$O(\log(n))$	$O(\log(n))$	$O(n)$	
Splay Tree	N/A	$O(\log(n))$	$O(\log(n))$	$O(\log(n))$	N/A	$O(\log(n))$	$O(\log(n))$	$O(\log(n))$	$O(n)$	
AVL Tree	$O(\log(n))$	$O(\log(n))$	$O(\log(n))$	$O(\log(n))$	$O(\log(n))$	$O(\log(n))$	$O(\log(n))$	$O(\log(n))$	$O(n)$	
KD Tree	$O(\log(n))$	$O(\log(n))$	$O(\log(n))$	$O(\log(n))$	$O(n)$	$O(n)$	$O(n)$	$O(n)$	<small>© 2018 Microsoft Corporation. All rights reserved. This document is provided "as-is". The contents are subject to change without notice. This document is not a legal contract and does not create any legally binding obligations for Microsoft or its affiliates.</small>	

Arrays

- Arrays store multiple elements in contiguous memory.
- Elements are accessed by index.
- Arrays have a fixed or resizable size.

Linked List

- Linked Lists store elements with next node references.
- They support dynamic size adjustments.
- Efficient insertion and deletion operations.

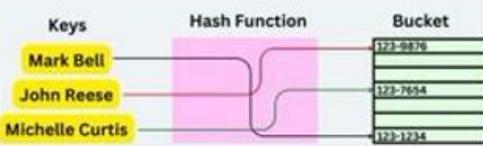
Stack

- Stacks follow last-in, first-out order.
- Efficient insertion and deletion at the top.
- Used for function calls, undo operations, etc.

Queue

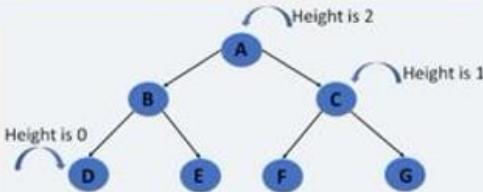
- Queues follow a first-in, first-out order.
- Efficient insertion at the rear and deletion at the front.
- Used for managing tasks, message passing, etc.

Hash Table

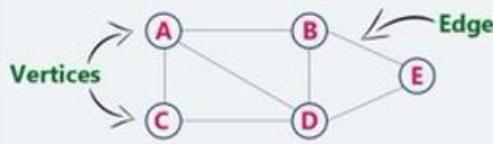
- Hash tables store key-value pairs for quick lookup.
- They use a hash function for indexing.
- Efficient retrieval, insertion, and deletion operations.

Tree

- Trees organize elements in a hierarchical structure.
- Elements have parent and child relationships.
- Used for hierarchy, searching, sorting, etc.

Graph

- Graphs represent relationships between entities.
- They consist of vertices and edges.
- Used for modeling networks, social connections, etc.

	Access	Search	Insertion	Deletion	
Array		$O(1)$	$O(n)$	$O(n)$	$O(n)$
Stack		$O(n)$	$O(n)$	$O(1)$	$O(1)$
Queue		$O(n)$	$O(n)$	$O(1)$	$O(1)$
Singly-Linked List		$O(n)$	$O(n)$	$O(1)$	$O(1)$
Doubly-Linked List		$O(n)$	$O(n)$	$O(1)$	$O(1)$
Skip List		$O(n)$	$O(n)$	$O(n)$	$O(n)$
Hash Table		N/A	$O(n)$	$O(n)$	$O(n)$
Binary Search Tree		$O(n)$	$O(n)$	$O(n)$	$O(n)$
Cartesian Tree		N/A	$O(n)$	$O(n)$	$O(n)$
B-Tree		$O(\log(n))$	$O(\log(n))$	$O(\log(n))$	$O(\log(n))$
Red-Black Tree		$O(\log(n))$	$O(\log(n))$	$O(\log(n))$	$O(\log(n))$
Splay Tree		N/A	$O(\log(n))$	$O(\log(n))$	$O(\log(n))$
AVL Tree		$O(\log(n))$	$O(\log(n))$	$O(\log(n))$	$O(\log(n))$
KD Tree		$O(n)$	$O(n)$	$O(n)$	$O(n)$

Sort	Icon	$\Omega(n \log(n))$	$\Theta(n \log(n))$	$O(n^2)$	$O(\log(n))$
Quicksort		$\Omega(n \log(n))$	$\Theta(n \log(n))$	$O(n^2)$	$O(\log(n))$
Mergesort		$\Omega(n \log(n))$	$\Theta(n \log(n))$	$O(n \log(n))$	$O(n)$
Timsort		$\Omega(n)$	$\Theta(n \log(n))$	$O(n \log(n))$	$O(1)$
Heapsort		$\Omega(n \log(n))$	$\Theta(n \log(n))$	$O(n \log(n))$	$O(1)$
Bubble Sort		$\Omega(n)$	$\Theta(n^2)$	$O(n^2)$	$O(1)$
Insertion Sort		$\Omega(n)$	$\Theta(n^2)$	$O(n^2)$	$O(1)$
Selection Sort		$\Omega(n^2)$	$\Theta(n^2)$	$O(n^2)$	$O(1)$
Tree Sort		$\Omega(n \log(n))$	$\Theta(n \log(n))$	$O(n^2)$	$O(n)$
Shell Sort		$\Omega(n \log(n))$	$\Theta(n(\log(n))^2)$	$O(n(\log(n))^2)$	$O(1)$
Bucket Sort		$\Omega(n+k)$	$\Theta(n+k)$	$O(n^2)$	$O(n)$
Radix Sort		$\Omega(nk)$	$\Theta(nk)$	$O(nk)$	$O(n+k)$
Counting Sort		$\Omega(n+k)$	$\Theta(n+k)$	$O(n+k)$	$O(k)$
Cubesort		$\Omega(n)$	$\Theta(n \log(n))$	$O(n \log(n))$	$O(n)$

Algorithm	Best Time Complexity	Average Time Complexity	Worst Time Complexity	Worst Space Complexity
Linear Search	$O(1)$	$O(n)$	$O(n)$	$O(1)$
Binary Search	$O(1)$	$O(\log n)$	$O(\log n)$	$O(1)$
Bubble Sort	$O(n)$	$O(n^2)$	$O(n^2)$	$O(1)$
Selection Sort	$O(n^2)$	$O(n^2)$	$O(n^2)$	$O(1)$
Insertion Sort	$O(n)$	$O(n^2)$	$O(n^2)$	$O(1)$
Merge Sort	$O(n\log n)$	$O(n\log n)$	$O(n\log n)$	$O(n)$
Quick Sort	$O(n\log n)$	$O(n\log n)$	$O(n^2)$	$O(\log n)$
Heap Sort	$O(n\log n)$	$O(n\log n)$	$O(n\log n)$	$O(n)$
Bucket Sort	$O(n+k)$	$O(n+k)$	$O(n^2)$	$O(n)$
Radix Sort	$O(nk)$	$O(nk)$	$O(nk)$	$O(n+k)$
Tim Sort	$O(n)$	$O(n\log n)$	$O(n\log n)$	$O(n)$
Shell Sort	$O(n)$	$O((n\log(n))^2)$	$O((n\log(n))^2)$	$O(1)$

<https://www.lavivienpost.com/data-structures-and-java-collections/>

List	Add	Remove	Get	Contains	Next	Data Structure
ArrayList	O(1)	O(n)	O(1)	O(n)	O(1)	Array
LinkedList	O(1)	O(1)	O(n)	O(n)	O(1)	Linked List
CopyOnWriteArrayList	O(n)	O(n)	O(1)	O(n)	O(1)	Array
Set	Add	Remove	Contains	Next	Size	Data Structure
HashSet	O(1)	O(1)	O(1)	O(h/n)	O(1)	Hash Table
LinkedHashSet	O(1)	O(1)	O(1)	O(1)	O(1)	Hash Table + Linked List
EnumSet	O(1)	O(1)	O(1)	O(1)	O(1)	Bit Vector
TreeSet	O(log n)	O(log n)	O(log n)	O(log n)	O(1)	Redblack tree
CopyOnWriteHashSet	O(n)	O(n)	O(n)	O(1)	O(1)	Array
ConcurrentSkipListSet	O(log n)	O(log n)	O(log n)	O(1)	O(n)	Skip List
Map	Put	Remove	Get	ContainsKey	Next	Data Structure
HashMap	O(1)	O(1)	O(1)	O(1)	O(h / n)	Hash Table
LinkedHashMap	O(1)	O(1)	O(1)	O(1)	O(1)	Hash Table + Linked List
IdentityHashMap	O(1)	O(1)	O(1)	O(1)	O(h / n)	Array
WeakHashMap	O(1)	O(1)	O(1)	O(1)	O(h / n)	Hash Table
EnumMap	O(1)	O(1)	O(1)	O(1)	O(1)	Array
TreeMap	O(log n)	O(log n)	O(log n)	O(log n)	O(log n)	Redblack tree
ConcurrentHashMap	O(1)	O(1)	O(1)	O(1)	O(h / n)	Hash Tables
ConcurrentSkipListMap	O(log n)	O(log n)	O(log n)	O(log n)	O(1)	Skip List
Queue	Offer	Peak	Poll	Remove	Size	Data Structure
PriorityQueue	O(log n)	O(1)	O(log n)	O(n)	O(1)	Priority Heap
LinkedList	O(1)	O(1)	O(1)	O(1)	O(1)	Array
ArrayDeque	O(1)	O(1)	O(1)	O(n)	O(1)	Linked List
ConcurrentLinkedQueue	O(1)	O(1)	O(1)	O(n)	O(1)	Linked List
ArrayBlockingQueue	O(1)	O(1)	O(1)	O(n)	O(1)	Array
PriorityBlockingQueue	O(log n)	O(1)	O(log n)	O(n)	O(1)	Priority Heap
SynchronousQueue	O(1)	O(1)	O(1)	O(n)	O(1)	None

A stack is a last-in first-out (LIFO) data structure while a queue is a first-in first-out (FIFO) data structure.

تجزیه پذیری عالی	تجزیه پذیری خوب	تجزیه پذیری ضعیف
ArrayList IntStream.range	HashSet TreeSet	LinkedList Stream.iterate

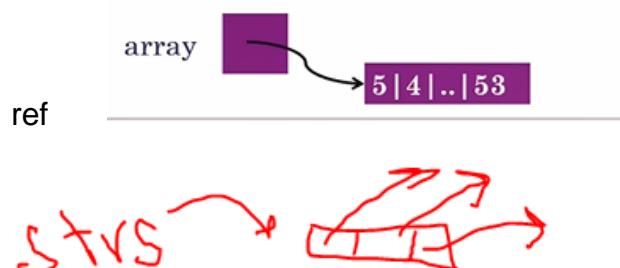
سرعت تجزیه پذیری عالی دارد. - array

array

- has index
- a Obj(reference)
- accepting **primitive** and objs
- efficient for fixed size
- cons: (**size cte**, Less method: increase size, remove, ...)
- فقط یک نوع در هر آرایه
- Powered by **Arrays** (order, search>equals,toString)

uses index, with cte size.(accesses, primitive)

```
int[] array = new int[10];
```

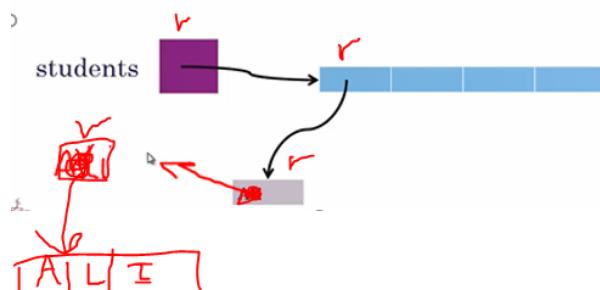

- مثلاً در یک آرایه از جنس String[]، هر مؤلفه یک ارجاع به یک رشته است
- در آرایه‌ای از جنس int[]، هر مؤلفه یک مقدار int است

بعد از تعریف آرایه، مقادیر پیشفرض (null برای obj‌ها و char، و 0 برای int قرار می‌گیرد.)

چهارتا reference داریم:

```
Student[] students;  
students = new Student[4];  
students[0] = new Student();  
students[0].setName("Ali");
```


برای یک آرایه ما متدهای خاصی نداریم، فقط میتوانیم با `index` دسترسی پیدا کنیم و مقدار را `= کنیم.`

ref students[] /ref Student [0] /ref String name of Student[0] /ref array of chars(for String)

این خطای runtime دارد:

```
Student[] arr = new Student[10];
arr[0].setName("Mehrad");
```

الآن ارجاع `arr` به آرایه ای اشاره میکند که قرار است شامل ده ارجاع به `student` ها باشد. هنوز همه های آن `null` هستند چون `new Student` ای انجام نشده است. پس `arr[0]` null است. اجرای `set` روی آن `null` میدهد.

اینطوری درست است:

```
Student[] arr = new Student[10];
arr[0] = new Student();
arr[0].setName("Mehrad");
```

ولی اگر آرایه از المنشت های primitive ساخته شده بود، مقدار پیشفرض در المنشت ها قرار میگرفت:

```
int[] arr = new int[10];
Student[] arr1 = new Student[10];
System.out.println(arr[0]); // 0
System.out.println(arr1[0]); // null
```

Int [] arayeeee = new int [7];

int [][] coordinate = new int [10][12];

محدودیت آرایه‌ها

- می‌دانیم آرایه، امکانی برای ایجاد ظرفی از اشیاء است

- مثال: فرض کنید آرایه‌ای از دانشجویان داریم

```
Student[] students = new Student[size];
```

- اما آرایه‌ها محدودیت‌هایی دارند. مثلاً نیازمندی‌های زیر را در نظر بگیرید:

- اگر طول موردنیاز آرایه (size) را پیش‌اپیش ندانیم، چه کنیم؟

- اگر بخواهیم بعد از ساختن یک آرایه، طول آن را افزایش دهیم چه کنیم؟

- اگر بخواهیم بعضی از عناصر و اعضای آرایه را حذف کنیم، چه کنیم؟

- راه حل ساده‌ای برای موارد فوق در آرایه‌ها وجود ندارد

- مثلاً متوجه شوی که یک خانه از آرایه را حذف کند یا طول آرایه را بیشتر کند

متدهای static کلاس Arrays امکاناتی به array میبخشند:

```
int[] a1 = {1,2,3,4};  
int[] a2 = {1,2,3,4};  
System.out.println(a1==a2); false  
System.out.println(a1.equals(a2)); false  
System.out.println(Arrays.equals(a1, a2)); true  
System.out.println(a1); [I@7852e922  
System.out.println(a1.toString()); [I@7852e922  
System.out.println(Arrays.toString(a1)); [1, 2, 3, 4]
```

The elements of an array can be **arranged in order** by using a static sort() method of the **Arrays** class.

چون از **array** و **List** و ... استفاده می‌کنند **orderable index** هستند.

Interface Collection

I Iterable (method: iterator) → I Collection → I: Set / List / Queue

I Collection:

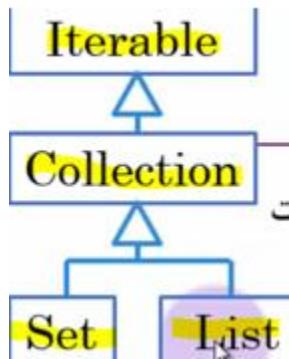
Generic Data Types (not primitives):

Resizable

methods: add, remove, contains, size, toArray,

Powered by **Collections** (sort, search, equals, toString, reverse)

some synchronized collection

• هر یک از این کلاس‌ها، یک ساختمان داده (Data Structure) است

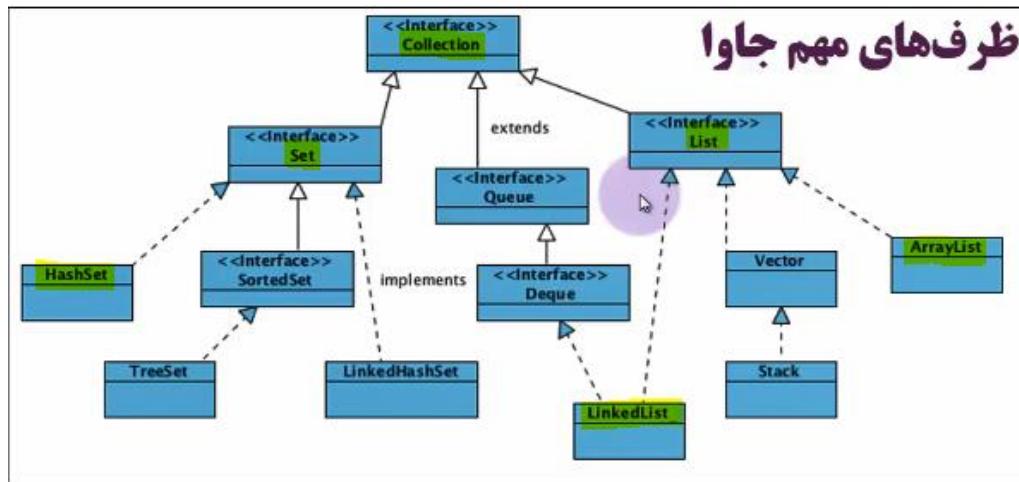
• هر نمونه ساختمان داده، یک ظرف (container) برای نگهداری اشیاء است

• امکانات و الگوریتم‌هایی بر روی اشیاء داخل ظرف هم پشتیبانی می‌شود

• مانند جستجو، تبدیل به انواع دیگر، مرتب‌سازی و ...

• امکاناتی که جاوا به این منظور ساخته : Java collections framework

• کتابخانه‌ای از کلاس‌ها و واسطه‌ایی که ساختمان‌های داده مختلف را ایجاد می‌کنند

Collection

واسط در جاوا وجود دارد •

Collection زیرواسط Set و List هستند •

```

int size();
boolean isEmpty();
boolean contains(Object o);
boolean add(E e);
boolean remove(Object o);
void clear();
  
```

: Collection • برخی از متدات مهم

```

classDiagram
    interface Collection {
        int size();
        boolean isEmpty();
        boolean contains(Object o);
        boolean add(E e);
        boolean remove(Object o);
        void clear();
    }
    interface Set {
        <<Interface>>
    }
    interface List {
        <<Interface>>
    }

    class HashSet {
        ...
    }
    class TreeSet {
        ...
    }
    class ArrayList {
        ...
    }
    class LinkedList {
        ...
    }

    Collection <|-- Set
    Collection <|-- List

    Set <|-- HashSet
    Set <|-- TreeSet

    List <|-- ArrayList
    List <|-- LinkedList
  
```

مروار برخی واسط‌ها و کلاس‌های مهم دیگر

نام	نوع	پدر	توضیح
SortedSet	واسط	Set	یک مجموعه مرتب
TreeSet	کلاس	SortedSet	یک مجموعه مرتب که براساس یک درخت پیاده شده
SortedMap	واسط	Map	یک نگاشت (جدول) که بر اساس کلیدهایش مرتب است
TreeMap	کلاس	SortedMap	نگاشت مرتبی (براساس کلید) که با درخت پیاده شده
Queue	واسط	Collection	یک صف از اشیاء (FIFO)
PriorityQueue	کلاس	Queue	یک صف اولویت‌دار (بر اساس مقایسه و ترتیب اشیاء)
Stack	کلاس	Vector	یک پشته از اشیاء (LIFO)

برخی از طرفها synchronized هستند (Synchronized Collections)

- طرفهایی که استفاده از آنها در چند thread همزمان، امن است
- کلاس‌های thread-safe (مراجعه به مبحث thread-safe)
- مثل ConcurrentHashMap و Vector

اگر نیازی به استفاده همزمان از اشیاء کلاس نیست، از اینها استفاده نکنید

برخی طرفها غیرقابل تغییر هستند (Unmodifiable Collections)

- فقط می‌توانیم اعضای آن‌ها را پیشمايش کنیم (نمودار کردن اعضا ممکن نیست)
- مثال:

```
List<String> unmod1 = Arrays.asList("A", "B");
List<String> mod1 = new ArrayList<>(unmod1);
Collection<String> unmod2 = Collections.unmodifiableCollection(mod1);
```

امکان عدم ذکر نوع عام (generic) هنگام ایجاد شیء

- از جواو 7 به بعد

```
List<String> mylist1 = new ArrayList<String>();
List<String> mylist2 = new ArrayList<>();

Set<Integer> set1 = new HashSet<Integer>();
Set<Integer> set2 = new HashSet<>();

Map<String, Integer> m2 = new HashMap<String, Integer>();
Map<String, Integer> m1 = new HashMap<>();
```

Generic types Errors

****

در زمان استفاده و ساخت **Object type** اگر نوع مشخصی را اعلام نکنیم، میتوان ها به شکل **instance** از GDT استفاده کرد.

```
ArrayList list = new ArrayList();
list.add("A");
list.add(new Integer(5));
list.add(new Character('#'));
```

برای کنترل محدودیت نوع ورودی add در زمان ساخت **instance** از DS آنرا محدود میکنیم:

- در کد زیر، به ظرف اشیائی از نوع `Student` می‌توان اضافه کرد:

```
ArrayList<Student> students = new ArrayList<Student>();
```

- به این تکنیک، اشیاء عام (generics) گفته می‌شود (بعداً در این باره صحبت می‌کنیم)

<code>students.add(new Student("Ali Alavi"));</code> ✓ <code>students.add("Taghi Taghavi");</code> ✗ <code>students.add(new Object());</code> ✗	✓ مثال:
--	--

نوع `Object` هایی که این AL میتوانست بپذیرد را محدود کردیم. ولی این محدودیت (**erasure**) فقط مربوط به زمان **compile time** است. در این ظرف در خاص ترین حالت که میتواند قرار میگیرد که `Object` است و میتواند `Object` بپذیرد و ممکن است خطای **runtime** بخوریم.

```

1 public class Generics<T> {
2     void add(List<T> l, Object o) {
3         l.add((T) o);
4     }
5     public static void main(String[] args) {
6         Generics<String> g = new Generics<>();
7         List<String> list = new ArrayList<>();
8         list.add("a");
9         g.add(list, new Object());
10        g.add(list, new Integer(1));
11        for (String s : list){
12            System.out.println(s);
13        }
14    }
15 }
```

خروجی؟

الف) بدون خطا

ب) خطای کامپایل در خط ۹ و ۱۰

ج) خطای کامپایل در خط ۱۱ یا ۱۲

د) خطأ در زمان اجرا در خط ۹

ه) خطأ در زمان اجرا در خط ۱۱

و) خطأ در خط ۳

: راه حل

- قبل از هر `Add` به DS نوع آنرا با مثلا `instanceOf` چک کنیم.
- یا ورودی سرویس را `check` کنیم.
- برای کنترل نوع `add` در **run time** ، نوع را در تعریف کلاسی که از آن **AL** را ارث میبریم محدود کنیم. مثلا فقط `numeric` باشد.

```
public class CustomList<T extends A> extends ArrayList<T>
```

الان هم در زمان **compile** و هم در زمان runtime نمیتوان String اضافه کرد به .DS

: پس

برای در compile time محدودیت نوع را در
در زمان ساخت DS آنرا محدود میکنیم

برای جلوگیری از خطای run time محدودیت نوع را
نوع را در تعریف کلاسی که از آن **AL** را ارث میبریم محدود کنیم.

InstanceOf

چک سرویس

Interface List

Child of Collection with Concept index (orderable)

Accept **duplicate member**

Methods (set(i,E) ,)

```
public class ArrayList<E>
implements List<E>
```

درباره واسط List

- برخی متدهای مهم کلاس `ArrayList` :
  - `int size()` : طول فهرست
  - `boolean isEmpty()` : فهرست خالی است یا خیر
  - `boolean contains(Object o)` : وجود شیء موردنظر در فهرست
  - `void add(E e)` : یک عضو به فهرست اضافه می‌کند
  - `void remove(Object o)` : یک عضو از فهرست حذف می‌کند
  - `void remove(int index)` : عضوی با شماره اندیس موردنظر را حذف می‌کند
  - `void clear()` : همه اعضای فهرست را حذف می‌کند
  - `E get(int index)` : عضوی که در اندیس موردنظر است را برمی‌گرداند
  - `int indexOf(Object o)` : شماره اندیس عضو موردنظر را برمی‌گرداند
- نکته: کلاس `List` را پیاده‌سازی کرده است
- متدهای فوق همگی در واسط `List` تعیین شده‌اند


```
interface List<E> {
    int size();
    boolean isEmpty();
    boolean contains(Object o);
    boolean add(E e);
    boolean remove(Object o);
    void clear();
    E get(int index);
    E set(int index, E element);
    void add(int index, E element);
    E remove(int index);
    int indexOf(Object o);
    int lastIndexOf(Object o);
    List<E> subList(int fromIndex, int toIndex);
}
```

نگاهی به واسط List

Class ArrayList

Uses array to impl List (index)

Pros: Access/ Navigation (using index)

Cons:(50% bigger)/ Most copies for add or remove

برای impl کردن List(index) از array استفاده میکند.

کلاس AL متدهی به list اضافه کرده؟ بله:

addAll(Collection<? extends E> c):

remove(int index)

add(int index, E element)

```
ArrayList <String> myArr = new ArrayList <String>();
```

```
myArr.add("hi"); // نوشتن
```

```
myArr.get(3); // خواندن
```

• نمونه کاربرد کلاس java.util.ArrayList

مانند آرایهای است که امکان تغییر اندازه (طول) آن وجود دارد
ArrayList (resizable array)

```
ArrayList students = new ArrayList();
students.add(new Student("Ali Alavi"));
students.add(new Student("Taghi Taghavi"));
students.remove(0);
```

• در ابتدا، ArrayList خالی است، بهمروز میتوانیم عناصری به این فهرست اضافه یا کم کنیم

• شیء students در کد فوق، مانند ظرفی است که اشیاء مختلفی را در خود نگه میدارد

• اشکال شیء students: هر شیئی از هر نوعی قابل افزودن به students است

• اما معمولاً اعضایی از یک جنس را در یک ظرف قرار میدهیم

مثال‌هایی از ArrayList

```
ArrayList<Student> students = new ArrayList<Student>();  
students.add(new Student("Ali Alavi"));  
students.add(new Student("Taghi Taghavi"));  
students.remove(0);  
students.remove(new Student("Ali Alavi"));  
Student student = students.get(0);  
System.out.println(student);
```

```
List<String> list = new ArrayList<String>();  
Scanner scanner = new Scanner(System.in);  
while(true){  
    String input = scanner.next();  
    if(input.equalsIgnoreCase("exit"))  
        break;  
    list.add(input);  
}  
if(list.isEmpty()) {  
    System.out.println("No string entered");  
}else{  
    System.out.println(list.size());  
    if(list.contains("Ali"))  
        System.out.println("Ali Found!");  
  
    for (String s : list) {  
        System.out.println(s);  
    }  
}
```

مثال

ظرفی از اشیاء است: هر یک از مقادیر داخل آن، یک شیء است

- انواع داده اولیه (primitive types) نمی‌توانند در ArrayList قرار گیرند
- این محدودیت برای سایر انواع ظرفها (مثل Set و LinkedList و ...) هم وجود دارد
- در واقع این محدودیت برای همه انواع عام (generics)، از جمله ظرفها، وجود دارد
- این محدودیت برای آرایه وجود ندارد
- مثلاً `ArrayList<int>` غیرممکن است، ولی `[ ]` مجاز است

نگاهی به پیاده‌سازی کلاس ArrayList

```
public class ArrayList<E> implements List<E>, ... {
    private Object[] elementData;
    private int size;
    public boolean add(E e) {
        ensureCapacity(size + 1);
        elementData[size++] = e;
        return true;
    }
    public ArrayList(int initialCapacity) {
        ...
        this.elementData = new Object[initialCapacity];
    }
}
```

- برای حذف یک عضو ArrayList، خانه‌های بعدی در خانه قبلی کپی می‌شوند

- هنگام اضافه کردن یک عضو به ArrayList (مثلاً با کمک متدها add)

- اگر آرایه‌ای که در دل ArrayList است حافظه کافی نداشته باشد (پر باشد)،

یک آرایه جدید بزرگتر ایجاد می‌شود (معمولًاً ۱.۵ بزرگتر می‌شود)

و همه اعضای آرایه قبلی در این آرایه کپی می‌شوند

- مثلاً اگر list یک ArrayList باشد که هر چهار خانه آرایه داخل آن بر باشد

- با فراخوانی list.add(new Integer(3)) خواهیم داشت:

- حذف و اضافه از ArrayList ممکن است منجر به تعداد زیادی کپی ناخواسته شود

what is the difference between methods set and add in ArrayList java?

However, there is a major difference between them. The set() method adds a new element at the specified position by replacing the older element at that position. The add() method adds a new element at the specified position by shifting the older element towards the right position.

آرایه یا ArrayList ؟ مسأله این است...

- گاهی آرایه و گاهی ArrayList بهتر است
- در هر کاربرد، باید انتخاب کنیم: مزایا و معایب هر یک را بررسی کنیم
- مزایای آرایه:
  - امکان استفاده از انواع داده اولیه (مثل int و double)
  - آرایه می تواند کارایی (performance) بیشتری داشته باشد
- مزایای ArrayList:
  - ارائه متدها و امکاناتی که در آرایه نیست
  - مانند اضافه و کم کردن اعضا به صورت پویا، جستجو در لیست و ...
- یادآوری: کلاس ArrayList با کمک یک آرایه پیاده سازی شده است
- در دل هر شیء از جنس ArrayList یک آرایه قرار دارد

Class linkedList

Uses Queue to impl **double-linked list (index)**

Pros: **add/remove / (Access tail&end)**

Cons: **Access/ Navigation** costs most (using LL)

Impl List and Queue

همچنان index دارد چون List را impl کرده است.

برای ایmpl کردن List(index) از Linked List استفاده میکند.

برای add و remove ساختار linked list بهتر است مخصوصا اگر از سر یا تهش بخوان بردارند یا اضافه کنند.

هرچقدر با عناصر میانه اش کار داشته باشد کنتر است و هر چقدر با عناصر کناره کار داشته باشد سریعتر LinkedList است.

کلاس LinkedList

- کلاس java.util.LinkedList در جاوا پیاده‌سازی شده است
- یک لیست پیوندی دوطرفه که هر عضو، ارجاع به بعدی و قبلی دارد
- کلاس LinkedList هم مانند ArrayList واسط List را پیاده‌سازی کرده است
- پس همه متدهای مهم List را دارد، مانند add, get, remove, ...
- بنابراین نحوه کلربرد مشابه ArrayList است

```
LinkedList<Double> grades = new LinkedList<Double>();  
grades.add(new Double(18.5));  
grades.add(new Double(19.5));  
grades.add(new Double(17.5));  
for (Double d : grades)  
    System.out.println(d);
```

```
List<String> list = new LinkedList<String>();  
list.add("Ali");  
list.add("Taghi");  
System.out.println(list.get(1));  
list.remove("Taghi");  
for (String string : list) {  
    System.out.println(string);  
}
```


- در کد زیر، متغیر list می‌تواند شیئی از نوع ArrayList یا LinkedList باشد

```
for(int i=0;i<1000000;i++){
    for(int j=0;j<100;j++)
        list.add(0, new Object());
    for(int j=0;j<100;j++)
        list.remove(0);
}
```

- در کدام حالت این کد سریع‌تر اجرا می‌شود؟

```
List<Object> list = new ArrayList<Object>();
List<Object> list = new LinkedList<Object>();
```


- تعداد زیادی حذف و اضافه در ابتدای ArrayList متوجه به شیفت‌های فراوان می‌شود

؟ LinkedList یا ArrayList بهتر است

- کلاس‌های ArrayList و LinkedList واسط مشابهی را پیاده کرده‌اند (List)

اما پیاده‌سازی متفاوتی دارند: درون هر LinkedList یک آرایه نیست، یک لیست پیوندی است

- در مجموع، کلاس ArrayList پرکاربردتر است

البته در برخی موارد، استفاده از LinkedList کارتر است

- مثال: تعداد زیادی remove و add در لیست ← معمولاً لیست پیوندی بهتر است

گاهی برای افزودن یا حذف، مجبور به کپی تعداد زیادی از عناصر موجود می‌شود

- دسترسی فراوان به عناصر با کمک اندیس ← ArrayList بهتر است

هزینه اجرای get(i) در ArrayList کم است

- ولی در لیست پیوندی i عنصر باید پیمایش شوند تا به عنصری با اندیس i برسیم

- در کد زیر، فهرستی از نوع list است

و شامل تعداد زیادی شیء است

```
Random random = new Random();
Object temp;
for(int i=0;i<100000;i++){
    temp = list.get(random.nextInt(list.size()));
```

- اگر list یک LinkedList باشد کد فوق سریع‌تر اجرا می‌شود یا ArrayList
- پاسخ: •

- کد فوق، به دفعات به سراغ اندیسی تصادفی در میانه لیست می‌رود

Interface Set

distinct elems (checking overhead)

can be orderable in TreeSet Class

وقتی که نیاز به مجموعه (اجزای متمایز) داشته باشیم.

کلاس هایی که Set را impl میکنند به طریقی باید checking overhead را انجام دهند که عضو تکراری نگیرند.

درست است که index ندارد ولی تنها راه orderable شدن tree است. با order هم میتوان Set داد.

HashSet, TreeSet, and LinkedHashSet

HashMap, TreeMap and LinkedHashMap

<https://www.java67.com/2014/01/when-to-use-linkedhashset-vs-treeset-vs-hashset-java.html>

تفاوت‌های اصلی Set و List

- اشیاء داخل یک Set متمایز هستند، شیء تکراری در Set وجود ندارد
  - اگر شیئی تکراری به مجموعه اضافه شود، شیء قدیمی حذف می‌شود
- اعضای List ترتیب دارند. بین اعضای Set لزوماً ترتیبی وجود ندارد
  - واسط Set هیچ متدهی که با اندیس کار کند، ندارد
  - مثلاً در واسط Set، متدهای get(i)، set(i)، remove(i) نداریم، ولی در List داریم
  - متدهای دیگری مثل موارد زیر هم در Set وجود ندارد:
    - set(int index, E element)
    - int indexOf(Object o)
    - int lastIndexOf(Object o)
    - remove(int index)

```

Set<String> set = new HashSet<String>();
set.add("Ali");
set.add("Taghi");
set.add("Taghi");
set.add("Ali");
set.add("Taghi");
System.out.println(set.size()); 2
for (String str : set)
    System.out.println(str); Taghi
set.remove("Ali");
System.out.println(set.contains("Ali")); false
System.out.println(set.contains("Taghi")); true
set.clear();
System.out.println(set.size());

```

مجموعه یا لیست؟ کدام بهتر است؟

- در برخی کاربردها List و در برخی دیگر Set مناسب‌تر است
- دسترسی به اعضا از طریق اندیس را ممکن می‌کند
- اجازه افزودن عضو تکراری به مجموعه را نمی‌دهد
- تکراری بودن عضو جدید را چک می‌کند (سریار محاسباتی)
- می‌تواند از هدر رفتن حافظه جلوگیری کند (کاهش حافظه مصرفی)
- سؤال کلیدی: آیا در فهرست موردنظر، عضو تکراری مجاز است؟
  - اگر بله: List بهتر است، و گرنه Set بهتر است. مثال:
  - فهرست شماره دانشجویی اعضای یک دانشگاه: Set بهتر است
  - فهرست نمرات یک درس: List بهتر است (نمره تکراری ممکن است)

Class HashSet

Use **hash tech** for providing distinct elements (preventing repetitive elems)

Not orderable/ Better orders

Class Type **must override** equals and hashCode methods

شیوه و ذخیره سازی elems در HashSet چطور است؟ مفاهیم برآخت و ... ؟؟؟

ارجاع به بخش پیاده سازی (**hashCode()** و مثال **HashSet** از فایل **java1**).

Class LinkedHashSet

Inserted order

Class TreeSet

Use tree

Orderable (ascending order)

Class Type **must impl IComparable**.

Objects in TreeSet are stored in a sorted and ascending order.

TreeSet doesn't **preserve the insertion order** but elements are **ascending order by keys**.

```

class Car implements Comparable<Car> {
    String name;
    Integer price, speed;
    public Car(String name, Integer price, Integer speed) {
        this.name = name;
        this.price = price;
        this.speed = speed;
    }
    public int compareTo(Car o) {
        return this.price.compareTo(o.price);
    }
    Comparator<Car> comp = new Comparator<Car>() {
        public int compare(Car o1, Car o2) {
            return o1.speed.compareTo(o2.speed);
        }
    };
    Set<Car> cars1 = new TreeSet<>(comp);
    Collections.addAll(cars1, new Car("Pride", 20, 200),
                       new Car("Samand", 25, 180));
    Set<Car> cars2 = new TreeSet<>(cars1);
    for (Car car : cars1)
        System.out.println(car.name);
    for (Car car : cars2)
        System.out.println(car.name);
}

```

خروجی
برنامه
زیر
چیست؟

Samand
Pride
Pride
Samand

Interface Map

Entire Map is a Table (Set of keys, Collection of values)

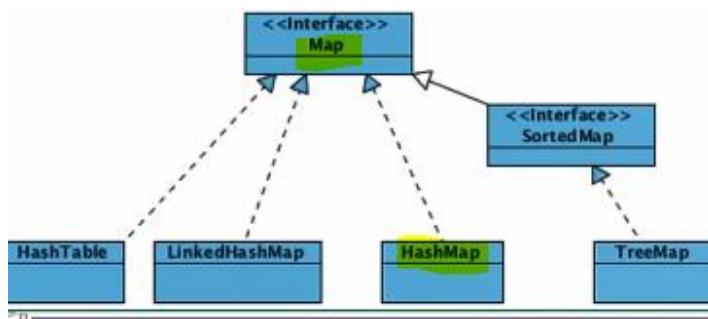
Every EntrySet has one key and one value

no parent

Methods (put, get, size, keyset, values, ...)

algorithms (contains, toArray, ...)

Interface Map خودش impl دیگری را نمیکند.

هر MAP یک table است با دو ستون، ستون اول یک Set و ستون دوم یک Collection است.

البته میتوانیم آنرا بصورت یک table بزرگتر استفاده کنیم مثل پروژه TrackingPrice

نگاشت (Map)

- کلاس‌ها و واسطه‌ایی که تا اینجا دیدیم، **همه** بودند Collection
- Collection, List, ArrayList, LinkedList, Set, HashSet, ...
- **واسط دیگری** به نام java.util.Map وجود دارد که یک Collection نیست
- یک Map مانند یک جدول یا نگاشت از اشیاء عمل می‌کند
- همانند جدولی که دو ستون دارد (هر سطر یک زوج مرتب)
- ستون اول را کلید (Key) و ستون دوم را مقدار (Value) می‌گویند
- اعضای ستون اول (کلیدها) یکتا هستند: کلید تکراری نداریم
- اعضای ستون دوم (مقادیر) ممکن است تکراری باشند
- مثال: یک map شامل نمرات دانشجویان:
- (جدول یا نگاشتی از رشته‌ها به اعداد حقیقی)

مقدار	کلید
۱۸.۵	علی علوی
۱۹.۵	نتی تقوی
۱۸.۵	نقی نقوی

- نوع ستون اول و ستون دوم قابل تعیین است
- مثلاً در `Map<String, Double> map;` یک جدول است که:
  - کلید آن (ستون اول) رشته‌ها و مقادیر آن (ستون دوم) اعداد حقیقی هستند
(نگاشتی از رشته به عدد حقیقی)
  - هر نوع شیئی به عنوان کلید با مقدار، قابل استفاده است
  - انواع داده اولیه مثل `int`, `double` یا `String` از طرفهای جواه قابل استفاده نیستند

یک واسط است.
یکی از کلاس‌هایی که `Map` را پیاده‌سازی کرده:

```
public interface Map<K,V> {
    V get(Object key);
    V put(K key, V value);
    int size();
    boolean isEmpty();
    boolean containsKey(Object key);
    boolean containsValue(Object value);
    V remove(Object key);
    void putAll(Map m);
    void clear();
    Set<K> keySet();
    Collection<V> values();
}
```

نگاهی به واسط

■ List to Map with Collectors

```
Function<Car, String> Function<Car, Car>
Map<String, Car> map = list.stream()
    .collect(Collectors.toMap(car -> car.color, car -> car));
```

یک راه تبدیل یک `List` به یک `Map` بود.

Class `Map` هایی که `impl` را می‌کنند باید مشخص کنند با چه روشی می‌خواهند `set` را `impl` کنند.

difference between HashMap, TreeMap and LinkedHashMap comes from their performance for common operations like `get()`, `put()`, `remove()` and `containsKey()`;

both `HashMap` and `LinkedHashMap` provides **O(1)** performance,

while `TreeMap` provides **O(log(n))**, so it's slightly slow compared to other two. Perhaps most notable difference between them **comes from their orders**

Class HashMap

Set powered by **hash tech.**

Not orderable

allows **null** values

less overhead, best performance, usually O(1)

common operations like `get()`, `put()`, `remove()` and `containsKey()`; provides **O(1)** performance

HashMap gives **best performance** because there is **less overhead** than others based upon hash data structure

Set managed by **hash tech.**

Class Type **must override** `equals` and `hashCode` methods

HashMap is **not synchronized** and allows **null** values

while Hashtable!!! is synchronized and does not allow null values.

:HashMap ذخیره سازی در

?bucket در کدام :hashCode ()

?replace ذخیره یا :equals ()

بنابراین برای دو obj برابر:

اگر فقط override () شود: دو obj در یک bucket یکسان ذخیره میشوند.

اگر فقط equals () شود: دو obj در bucket های مختلف میتوانند ذخیره شوند.

اگر خواستیم HashMap ای بصورت static تعریف کنیم، بهتر است ConcurrentHashMap تعریف کنیم

```

Map<Integer, String> map = new HashMap<Integer, String>();
map.put(87300876, "Ali Alavi");
map.put(87234431, "Taghi Taghavi");
map.put(87300876, "Naghi Naghavi");
String name = map.get(87300876); Naghi Naghavi
System.out.println(name);
System.out.println(map.get(87234431)); Taghi Taghavi

```

• یادآوری:

- در کد فوق به جای int Integer از استفاده شده است
- تبدیل Integer به صورت خودکار انجام می‌شود (auto-boxing)
- (از جاوا ۵ به بعد)
- نوع مورد استفاده در همه کلاس‌های java collections framework باید شیء باشد

```

Map<Student, Double> map = new HashMap<Student, Double>();
map.put(new Student("Ali Alavi"), new Double(18.76));
map.put(new Student("Taghi Taghavi"), new Double(15.43));
map.put(new Student("Naghi Naghavi"), new Double(17.26));
map.put(new Student("Naghi Naghavi"), new Double(15.26));
map.remove(new Student("Naghi Naghavi"));

Double grade = map.get(new Student("Taghi Taghavi"));
System.out.println("Grade of Taghi = " + grade);

for (Student student : map.keySet())
    System.out.println(student.toString());

```

این برنامه به شرطی درست کار می‌کند که متدهای hashCode و equals به خوبی در کلاس Student پیاده‌سازی شده باشند

```

Double totalSum = 0.0;
for (Double avg : map.values())
    totalSum += avg;

System.out.println("Average = " + (totalSum / map.size()));

```

```

Map<String, String> map = new HashMap<String, String>();
map.put("Laptop", "Computers");
map.put("Shahnameh", "Books");
map.put("Tablet", "Books");
map.put("Tablet", "Computers");
System.out.println(map.size());
System.out.println(map.get("Tablet"));
System.out.println(map.get("GOLESTAN"));
System.out.println(map.containsKey("TABLET"));
System.out.println(map.containsValue("Books"));

```

3
Computers
null
false
true

Class LinkedHashMap

Inserted order???

O(1)

Null???

keeps all elements in **sorted** order (insertion order, or access order)

common operations like get(), put(), remove() and containsKey(); both HashMap and LinkedHashMap provides **O(1)** performance

LinkedHashMap gives **performance** in **between** HashMap and TreeMap.

based upon doubly linked list

LinkedHashMap also provides a great starting point for creating a **Cache** object by overriding the removeEldestEntry() method. This lets you create a Cache object that can expire data using some criteria that you define. For example, you can use this method to create a LRU Cache in Java.

Class TreeMap

Set powered by **Red Black Tree**.

sorted order keys

overhead, O(log(n))

keeps all elements in **sorted** order (natural order of keys: Comparator, Comparable)

for common operations like get(), put(), remove() and containsKey(); TreeMap provides **O(log(n))**

the **cost** you need to pay to keep keys in their sorting **order**, every time you add or remove mapping , it need to **sort the whole map**

Class ConcurrentHashMap

subclass of HashMap (overriding its methods, **doesn't let null**)

Fast

Scalable

atomic operations, segmented lock (lock-free)

Not orderable

Set powered by **hash tech.???**

اگر خواستیم HashMap ای بصورت static تعریف کنیم، بهتر است آنرا ConcurrentHashMap تعریف کنیم

برای هر lock bucket یک در نظر میگیرد

بنابرین چند thread write میتوانند همزمان کار کنند.

در زمان پیمایش میشه write کرد!

مناسب برای وقتی که تعداد عملیات write بالاست.

using a special locking mechanism: is called a **segmented lock** (using **ReentrantLock** Class). It works by dividing the data into small segments, and then allowing each thread to lock one segment (lock and unlock individual buckets) at a time. This way, multiple threads can work (writing) on the data concurrently, but they will never be working on the same data at the same time.

In the absence of a lock, the thread will wait.

good for:

where **multiple** threads are **reading** and **writing** to the Map

more efficient to use: perform **frequent reads** and **infrequent writes**

Do not use it:

- if you need **sequential access to one elements**

A concurrent map does not guarantee that an item will be available immediately after another item has been modified

- synchronize access to the **entire map** (which would be inefficient)
(locking each segment individually, I think it is ok! It's better than we have only one writer!)
- there is **no guaranteed ordering** after modifications, if you would need to maintain insertion order of the elements

better performance: we can **don't lock** a bucket for **reading**

without locking the entire Map, only the required element is locked for writing (This allows for better performance because more than one thread can read data at once.)

provides a number of **features**:

Accessing the map from multiple threads efficiently

large amount of data/ **fast lookup and insertion times/ thread-safe**

the concurrency **level** (default value of 16), the number of threads can access its buckets at once

All **operations** on the ConcurrentHashMap are **atomic**, which means you can safely perform concurrent data access.

The ConcurrentHashMap is designed to be **lock-free**, which means that there is no need to acquire a lock in order to read or write data

Scalable, provides several **methods** for doing more advanced operations, such as:

iterating over the key-value pairs in the map, retrieving a set of keys that are associated with a given value.

Collections.SynchronizedMap() ???

میدی sync تحويل میگیری.

وقتی سازگاری مهمه

کار ابی کمتر از ConcurrentHashMap

Class Hashtable

Old/ synchronized / does not allow null values.

[Map Serialization/ Deserialization with Jackson in Jackson my note](#)

Method Iterator

Interface **Iterable** (method: **iterator**) → I Collections

عملگر For each با کمک iterator بیاده سازی شده است

مفهوم پیماشگر (Iterator)

- تا قبیل از جاوا ۵، امکان `for each` برای پیمایش وجود نداشت

- از جاوا ۵ به بعد، **for each** برای آرایه‌ها و collection‌ها ممکن شد

```
int[] array = {1,2,3,7}; List<Integer> list ;  
for (int i : array) ...  
    System.out.println(i); for (Integer i : list)  
        System.out.println(i);
```

- قیل از جواو ۵ یا کمک **iterator** سیماش روی collection‌ها انجام می‌شد

- این امکان همچنان وجود دارد و کاربردهایی نیز دارد

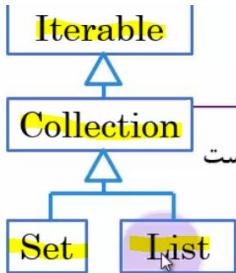
```
List<Integer> list = ...;
Iterator<Integer> iterator = list.iterator();
while(iterator.hasNext()){
    Integer i = iterator.next();
    System.out.println(i);
}
```

• مثال:

Iterator چیکار میکنه که for each نمیتو نه؟؟؟

چرا هنوز Iterator کاربرد دارد؟

متدهای iterator

• متدهای **iterator** در واسطه **java.lang.Iterable** تعریف شده است

• واسطه **Collection**، از واسطه **Iterable** ارثبری کرده است

• بنابراین **List** ها و **Set** ها همگی **Iterable** هستند

• در واقع همه کلاس هایی که **Iterable** هستند، امکان **for each** دارند

• امکان **iterator** در نسخه های جدید جاوا با کمک **Iterator** پیاده شده است

```
public interface Iterable<T> {  
    Iterator<T> iterator();  
    ...  
}
```

```
public interface Iterator<E> {  
    boolean hasNext();  
    E next();  
    void remove();  
}
```

```
public interface Collection<E> extends Iterable<E> {...}
```

Fail Fast

برای جلوگیری از Concurrent modification برای Iterable ها

وقتی یک Iterable در حال Concurrent modification شدن حتی با **forEach** است، اگر Iterable تغییر یابد، به محض next بعدی همه iterator های گرفته شده از آن به سرعت غیر معتبر میشوند و اکسپشن Concurrent modification Exception پرتاب میشود.

****

تغییر همزمان (Concurrent Modification)

- فرض کنید: چند بخش برنامه به صورت همزمان در حال استفاده از یک ظرف باشند (مثلاً یک لیست یا مجموعه)
- و در همین حال، یک بخش از برنامه، تغییری در ظرف ایجاد کند
- مثلاً شیئی به آن اضافه یا کم کند
- این تغییر همزمان نباید ممکن باشد
- زیرا یک ظرف توسط یک بخش درحال پیمایش است و در بخش دیگری تغییر می کند
- مثلاً شاید در بخشی که پیمایش انجام می شود، روی طول ظرف حساب شده باشد
- یا شیئی که پیمایش و پردازش شده، توسط بخش دیگری از برنامه حذف شود
- جاوا از تغییر همزمان جلوگیری می کند

مفهوم شکست سریع (Fail Fast)

- اگر یک ظرف به واسطه یکی از متدهایش تغییر کند، همه iterator هایی که قبل از آن ظرف گرفته شده، غیر معتبر می شوند
- هر عملیاتی که از این پس روی این iterator های غیر معتبر انجام شود، منجر به پرتاب خطای ConcurrentModificationException می شود
- به این تکنیک، شکست سریع (Fail Fast) گفته می شود
- با تغییر یک ظرف توسط یک iterator، سایر iterator ها غیرقابل استفاده می شوند

این تکنیک، روش جاوا برای جلوگیری از تغییر همزمان است

```
Collection<String> c = new ArrayList<String>();  
Iterator<String> itr = c.iterator();  
c.add("An object"); itr نامعتبر می شود  
String s = itr.next(); ConcurrentModificationException پرتاب
```

متدهی بنویسید که لیستی از رشته‌ها به عنوان پارامتر بگیرد و همه رشته‌هایی که با Ali شروع می‌شوند را از لیست حذف کند

```
void removeAli(List<String> names){...}
```

مثال دیگری برای ConcurrentModificationException

```
List<Integer> list = new ArrayList<Integer>();  
  
list.add(1);  
list.add(2);  
list.add(3);  
  
for (Integer integer : list)  
    if(integer.equals(1))  
        list.remove(integer);
```

یک راه حل اشتباه

```
void removeAli(List<String> list){  
    for (String string : list)  
        if(string.startsWith("Ali"))  
            list.remove(string);  
}
```

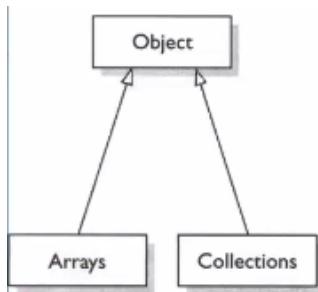
- این راه حل منجر به ConcurrentModificationException می‌شود

یک راه حل صحیح دیگر

```
public static void removeAli(List<String> list){  
    for (int i = list.size()-1; i >= 0; i--)  
        if(list.get(i).startsWith("Ali"))  
            list.remove(i);  
}
```

اگر پیمایش For از ابتدا به انتهای لیست می‌بود درست کار نمی‌کرد.

Class Collections and Arrays

Collections و Arrays کلاس‌های

- جاوا دو کلاس، با متدهای کمکی مفید برای کار با آرایه‌ها و Collection‌ها ارائه کرده است
- کلاس `java.util.Arrays` برای کار با آرایه‌ها
- کلاس `java.util.Collections` برای کار با Collection‌ها
- این کلاس‌ها دارای متدهای استاتیک متنوعی هستند، برای:
  - کپی اشیاء درون آرایه یا ظرف
  - پر کردن همه اعضا با یک مقدار مشخص (`fill`)
  - جستجو (`search`)
  - مرتب‌سازی (`sort`)
  - ... و ...

```
String[] array = {"Ali", "Taghi"};  
Arrays.stream(array);
```

مثال برای کاربرد Arrays

```
Random random = new Random();
Long[] array = new Long[100];
Arrays.fill(array, 5L);
Long[] copy = Arrays.copyOf(array, 200);
for (int i = 100; i < copy.length; i++)
    copy[i] = random.nextLong()%10;
//An unmodifiable list:
List<Integer> asList = Arrays.asList(1, 2, 3, 4);
List<Long> asList2 = Arrays.asList(array);
Arrays.sort(array);
int index = Arrays.binarySearch(array, 7L);
int[] a1 = {1,2,3,4};
int[] a2 = {1,2,3,4};           false
System.out.println(a1==a2);     false
System.out.println(a1.equals(a2)); true
System.out.println(Arrays.equals(a1, a2)); true
System.out.println(a1);         [I@7852e922
System.out.println(a1.toString()); [I@7852e922
System.out.println(Arrays.toString(a1)); [1, 2, 3, 4]
```

```
List<String> list = new ArrayList<String>();
Collections.addAll(list, "A", "Book", "Car", "A");
int freq = Collections.frequency(list, "A"); 2
Collections.sort(list); A, A, Book, Car
Comparator<String> comp = new Comparator<String>(){
    public int compare(String o1, String o2) {
        return o1.length() < o2.length() ? -1 :
            (o1.length() == o2.length() ? 0 : +1);
    }
};
Collections.sort(list, comp); A, A, Car, Book
Collections.reverse(list);
String min = Collections.min(list); A
String max = Collections.max(list); Car
String max2 = Collections.max(list, comp); Book
Collections.shuffle(list);
Collections.fill(list, "B");
```

مثال برای کاربرد Collections

From/toArray

- stream

```
Arrays.stream(stringArray).forEach(System.out::println);
```

```
stringStream.toArray(String[]::new);
```

```
Stream<String> stringStream = Stream.of("a", "b", "c");
```

```
String[] stringArray = stringStream.toArray(size -> new String[size]);
```

```
integerStream.mapToInt(i -> i).toArray();
```

- I Collection has this method: list.toArray()

collection:

```
Collection<Integer> s = new HashSet<Integer>();
s.add(new Integer(6));
s.add(new Integer(7));
s.add(new Integer(5));

Object[] array = s.toArray();

Integer[] is = s.toArray(new Integer[s.size()]);
```

مثال

```
ArrayList<Integer> list = new ArrayList<Integer>();
list.add(new Integer(5));
list.add(new Integer(4));
list.add(new Integer(3));

Object[] array = list.toArray();
for (Object object : array) {
    Integer i = (Integer) object;
    System.out.println(i);
}

Integer[] array2 = list.toArray(new Integer[list.size()]);
for (Integer i : array2)
    System.out.println(i);
Integer[] array3 = list.toArray(new Integer[0]);
for (Integer i : array3)
    System.out.println(i);
```

■ Writing Codes:

تبديل آرایه به ArrayList

گاهی لازم است یک آرایه را به یک `ArrayList` تبدیل کنیم، یا برعکس

مثال برای تبدیل آرایه به `ArrayList`:

```
String[] strings = {"ali", "taghi"};
ArrayList<String> list = new ArrayList<String>();
for (String str : strings)
    list.add(str);
```

مثال برای تبدیل `ArrayList` به آرایه:

```
String[] array = new String[list.size()];
for (int i = 0; i < array.length; i++)
    array[i] = list.get(i);
```

راههای دیگری هم وجود دارد (بعداً می‌بینیم)

■ Arrays Class

array to Collection: `Arrays.asList()`/`Arrays.ListOf()` کد بزنیم

2.3. Changing the Returned List

Additionally, the list returned by `Arrays.asList()` is **mutable**. That is, we can change the individual elements of the list:

```
List<Integer> list = Arrays.asList(1, 2, 3, 4);
list.set(1, 1000);
assertThat(list.get(1)).isEqualTo(1000);
```


Eventually, this can lead to undesired side effects causing bugs that are difficult to find. When an array is provided as input, the change on the list will also be reflected on the array:

```
Integer[] array = new Integer[]{1, 2, 3};
List<Integer> list = Arrays.asList(array);
list.set(0,1000);
assertThat(array[0]).isEqualTo(1000);
```


Let's see another way to create lists.

3. Using `List.of()`

In contrast to `Arrays.asList()`, Java 9 introduced a more convenient method, `List.of()`. This creates instances of **unmodifiable** `List` objects:

3.1. Differences From `Arrays.asList()`

The main difference from `Arrays.asList()` is that `List.of()` returns an **immutable list that is a copy of the provided input array**. For this reason, changes to the original array aren't reflected on the returned list:

```
String[] array = new String[]{"one", "two", "three"};
List<String> list = List.of(array);
array[0] = "thousand";
assertThat(list.get(0)).isEqualTo("one");
```


Additionally, we cannot modify the elements of the list. If we try to, it will throw `UnsupportedOperationException`:

```
List<String> list = List.of("one", "two", "three");
assertThrows(UnsupportedOperationException.class, () -> list.set(1, "four"));
```



```
default Stream<E> stream() {
    return StreamSupport.stream(splitter(), parallel: false);
}
```

???

Java 8

Lambda, functional programming, stream,

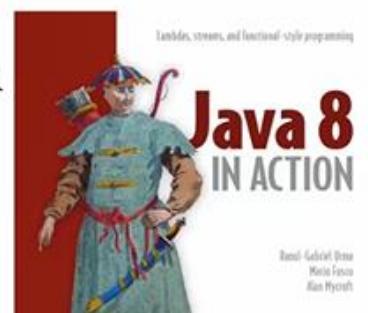
کاهش خطوط کد و خوانایی؛ اگر خوب کد بزنیم پرفورمنس و پردازش موازی

****

نهایتاً کاربرد `Fl` این است که من با `lambda` متدهم `abs` یک `Fl` را بدنه میدهم و بعنوان `parameter` پاس میدهم به متدهم که (جاوا مهیا کرده یا خودم نوشتم) بعنوان ورودی آن `Fl` را میگیرد. مثلاً متدهم که در ورودی اش `Fl comparator` را میگیرد، با لامبدا بدنه ای متدهم `sort` را بهش میدهم.

• Java 8 in Action:

Lambdas, Streams, and
functional-style
programming

• عبارت لامبدا (Lambda Expression)

• برنامهنویسی تابعی (Functional Programming)

• واسط تابعی (Functional Interface)

• جویبار (Stream)

• جویبارهای موازی (Parallel Streams)

• امکانات جدید و گسترده کتابخانه جاوا ۸

چرا جاوا ۸ نسخه مهمی است؟

• برنامهنویس جاوا ۸ ، میتواند «تابعی» بیان داشد

• Functional Programming

• Thinking Functional

• جاوا ۸ گسترده‌ترین تغییر در تاریخ «زبان جاوا» است

• حتی گسترده‌تر از جاوا ۵

• برنامهنویس جاوا عادت کرده که شیء‌گرا فکر کند

• که ساختارهای مهمی مانند Generic و Annotation را معرفی کرد

• جاوا ۸ کتابخانه و API ربان را گسترش داده و تقویت کرده است

• نیاز به کتابخانه‌های کمکی (مثل Apache Commons)

• با معرفی جاوا ۸ ، دستخط برنامهنویسی جاوا به مرور تغییر خواهد کرد

• اگر دانش جاوا ۸ نداشته باشیم، بسیاری از کدها را نخواهیم فهمید

• برنامهنویس به جای چگونگی انجام کار، میتواند فقط هدف کار را توصیف کند

• «what to do» instead of «how to do»

Lambda Expression

It's for the **creation** of anonymous functions. It **simplifies** the syntax of functional programming in Java.

یک قطعه کد، معرف بدنی یک تابع (**anonymous**) فی یا ...

اغلب کاربردش برای **impl** کردن متدهای **functional Interfaces** از **abs** است: جهت کاهش کد نویسی و خوانایی

داخل عبارت Lambda میتوانیم متدهای دیگر را **call** کنیم که هر کدام میتوانند عملیات سنگینی را انجام دهند.

متدهای FI utility خود

متدهای **Obj** ورودی به متدهای **abs** روی خود **obj**، یک متدهای **static** از یک کلاس utility

توالی اجرای متدهای FI دیگر و یک **method ref**

عبارت لامبدا (Lambda Expression)

مثال:

$r \rightarrow r * 2 * 3.14$
 $(x, y) \rightarrow x + y$

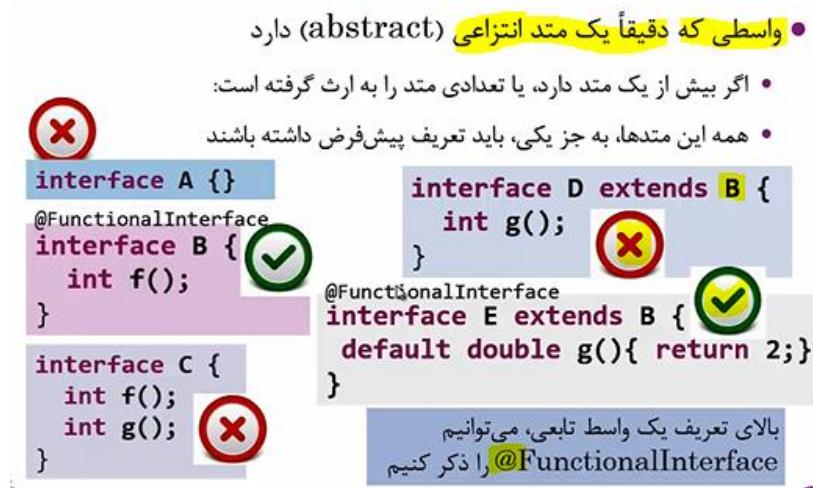
- لambda یا لاندا (λ)
- یک عبارت لامبدا:
- قطعه‌کدی است که بدنی یک تابع را توصیف می‌کند زیرا هر واسط تابعی، فقط یک متدهای شخص (انتزاعی) دارد
- و به عنوان یک واسط تابعی قابل استفاده است

Functional Interface

ای که فقط یک متد abstract دارد. (اگر بخواهد متدهای دیگری داشته باشد باید default یا static باشند) private

میتوان یک Interface را extend کرد و بجز یک متد، همه متدات آنرا با default بدنده داد و آنرا تبدیل به یک functional Interface کرد.

واسطه تابعی (Functional Interface)

روش های یک impl Functional Interface

روش اول: سنتی

نوشتن یک class جدید فرزند / interface کردن آن override / abs کردن تک متد New / کردن از آن class فرزند و ساخت یک ref instance

روش دوم: ****

همه چیز در یک FI مشخص است بجز بدنهٔ تابع abs، بنابراین با Lambda یا Method Reference از یک FI قرار میدهیم. حالا همه چیز دربارهٔ آن Interface مشخص است. هدف جاوا کاهش خطوط کد بوده است.

```
public interface Comparator<T> {
    int compare(T o1, T o2);
}

Comparator<Person> comp =
    (a,b) -> a.age().compareTo(b.age());
```

:FI استفاده یک ****

حالا میتوانیم از ref ای که از آن Interface داشتیم استفاده کنیم، متدهای غیر abs و abs آن را call کنیم:

```
Comparator<Person> comparator =  
(p1, p2) -> p1.getName().compareTo(p2.getName());  
  
Person p1 = new Person("Ali");  
Person p2 = new Person("Taghi");  
  
comparator.compare(p1, p2); // < 0
```

:FI استفاده دو ****

بسیاری از متدهای پرکاربرد جوا بعنوان ورودی، FI هایی که جوا در خود معرفی کرده میگیرند.

مثل متدهای Sort و Optional و .... stream

وقتی برای override تنها متد abs از method ref یا lambda استفاده کنیم باعث کاهش خطوط کد و افزایش خوانایی میشود.

متدهایی که بدنه دارند حکم utility دارند.

مثال:

در متد sort ، یک ref به یک کلاس فرزند پیاده سازی از FI comparator میخواهد ، میتوانیم از lambda استفاده کنیم و بدنه ای تنها متد abs را در ref قرار دهیم و ref را پاس دهیم به sort. حتی بجای ref، خود بدنه lambda ای متد abs را هم میتوانیم بفرستیم.

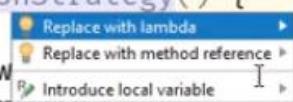
```
List<Person> people =  
Arrays.asList(  
new Student("Ali", 1993),  
new Student("Taghi", 1990),  
new Student("Naghi", 1995));  
  
Collections.sort(people,  
(a, b) -> a.age().compareTo(b.age()));  
  
Collections.sort(people,  
new Comparator<Person>() {  
@Override  
اشاره: یک عبارت لامبدا به یک  
کلاس داخلی بینام ترجمه نمی شود
```

در پیاده سازی Sort، روی ref ای که ما فرستادیم با این بدنه ای lambda، متد compar صدا زده خواهد شد.

```
public interface HashStrategy {  
  
    byte[] hash(String raw);  
}  
  
SecureContent secureContent = new SecureContent(raw: "password");  
byte[] bytes = secureContent.hashContent(new MD5Hash());  
System.out.println(new String(bytes));  
secureContent.hashContent(new HashStrategy() {  
    @Override  
    public byte[] hash(String raw) {  
        return DigestUtils.sha1(raw);  
    }  
});
```

```
@FunctionalInterface  
public interface HashStrategy {  
  
    byte[] hash(String raw);  
}
```

```
secureContent.hashContent(new HashStrategy() {  
    @Override  
    public byte[] hash(String raw)  
        return DigestUtils.sha1(raw);  
    }  
});
```



```
SecureContent secureContent = new SecureContent(raw: "password");  
byte[] bytes = secureContent.hashContent(new MD5Hash());  
System.out.println(new String(bytes));  
secureContent.hashContent(raw -> DigestUtils.sha1(raw));
```

Method Reference

ارجاع به متدها (Method Reference)

امکانی جدید در جاوا ۸ که مانند اشاره گر به متدها عمل می‌کند

از :: برای ارجاع به متدها استفاده می‌شود

```
class Str {  
    Character startsWith(String s) {  
        return s.charAt(0);  
    }  
}  
  
@FunctionalInterface  
interface Converter<F, T> {  
    T convert(F from);  
}  
  
Str str = new Str();  
Converter<String, Character> conv = str::startsWith;  
Character converted = conv.convert("Java");
```

ارجاع به متدها

حالت های Method reference

• ارجاع به متدها

```
Converter<String, Character> conv = str::startsWith;
```

• ارجاع به متدهای استاتیک

```
Converter<String, Integer> converter = Integer::valueOf;
```

• ارجاع به سازنده (Constructor)

```
interface Factory<T> {  
    T create();  
}  
Factory<Car> factory1 = Car::new;  
Car car1 = factory1.create();
```

Class Object constructor static را روی Method ref

به یک متدهای instance object به واسطه یک Method ref

روش دوم پیاده سازی یک FI:

همه چیز در یک FI مشخص است بجز بدنی تابع abs، بنابراین با Method Reference یا Lambda آنرا تعیین می‌کنیم، و در ref از یک FI قرار میدهیم. حالا همه چیز درباره آن Interface مشخص است.

Embedded Functional Interfaces

تعدادی **Functional Interface** در بسته‌ی `util.function` اضافه شده‌اند که میتوانیم **عنوان قرارداد ازشون استفاده کنیم**، هر کدام از این FI‌ها متدهای پیاده‌سازی شده کمکی زیادی هم دارند.

**** پس خلاصه:

میتوانیم FI بنویسیم، یا از FI‌های قراردادی جوا استفاده کنیم، با `lambda` یا `ref method` آن را `impl` کنیم در هر جای منطق کد خودمان از آن استفاده کنیم، مثل چکینگ و رویدهای سرویسمان از FI استفاده میکنیم `Predicate` یا ورودی بدھیم به متدهایی که جوا مهیا کرده، مثل `Sort`

FI Predicate

```
boolean test (T var1);
```

یک FI است، متدهای `abs` و `GT` میگیرد و یک `Boolean` بر میگرداند.
کاربرد: `Sfilter`, `checking`, `Smatch`

Predicate

- یک واسط تابعی است: یک پارامتر می‌گیرد و `boolean` بر می‌گرداند
- این واسط، متدهای پیشفرض مختلفی دارد

• مانند `test` برای ارزیابی و `negate`, `or`, `and` برای ترکیب ها

```
String st = "ok";
boolean b;
Predicate<String> notEmpty = (x) -> x.length() > 0;
b = notEmpty.test(st); // true
b = notEmpty.negate().test(st); // false

Predicate<String> notNull = x -> x != null;
b = notNull.and(notEmpty).test(st); // true

Predicate<String> isEmpty = String::isEmpty;
Predicate<String> isNotEmpty = isEmpty.negate();
```

FI Comparator

```
int compare(T o1, T o2);
```

متدهای abs آن دو ورودی obj میگیرد و یک int(-,0,+) بر میگرداند.

```
Collections.sort(apples, (a1,a2)->a1.size-a2.size);
```

کاربرد: Sort, comparing

FI Function

```
R apply (T var1);
```

Function

- تابعی است که یک پارامتر میگیرد و یک خروجی تولید میکند
- با متدهای apply این تابع اجرا میشود
- متدهای پیشفرضی مانند andThen برای ترکیب زنجیره ای تابعها

```
Function<String, Integer> toInteger =  
    Integer::valueOf;  
  
Function<String, String> backToString =  
    toInteger.andThen(String::valueOf);  
  
backToString.apply("123"); // "123"
```

کاربرد: converting, SMap, Collectors.toMap(f,f)

FI Supplier

```
T get();
```

Supplier

- تابعی که یک شیء تولید (تأمین) می‌کند

- (برخلاف Function) هیچ پارامتری نمی‌گیرد

- اجرای تابع: با کمک متدهای **get**

```
Supplier<Person> personSupplier = Person::new;
personSupplier.get(); // new Person
```

```
@Test
public void whenOrElseGetWorks_thenCorrect() {
    String nullName = null;
    String name = Optional.ofNullable(nullName).orElseGet(() -> "john");
    assertEquals("john", name);
}
```

کاربرد: OptionalMethods: orElseGet,..., gettingAnObject

FI Consumer

```
void accept(T var1);
```

Consumer

- تابعی که فقط یک پارامتر می‌گیرد و خروجی ندارد
- یک شیء (پارامتر) را مصرف می‌کند
- اجرای تابع (مصرف شیء) با متدهای accept انجام می‌شود

```
Consumer<Person> greeter =  
    p -> System.out.println(p.getFirstName());  
  
greeter.accept(new Person("Ali"));
```

کاربرد: Sforeach, Map.foreach, OptionalMethods: IfPresent, flatMap

Fl Bi...

کاربرد: :BiOperators

مرواری بر واسطه‌های تابعی

واسطه تابعی	توضیح
Predicate<T>	یک پارامتر از جنس T می‌گیرد و boolean برمی‌گرداند
Consumer<T>	یک پارامتر از جنس T می‌گیرد و آن را پردازش می‌کند ولی چیزی برنمی‌گرداند (یک شیء از جنس T را مصرف می‌کند)
Supplier<T>	یک شیء از جنس T تولید می‌کند (پارامتر نمی‌گیرد)
Function<T, U>	نوع T را به نوع U تبدیل می‌کند. پارامتری از جنس T می‌گیرد، آن را پردازش می‌کند و یک شیء از جنس U برمی‌گرداند.
BiFunction<T, U, V>	دو پارامتر به ترتیب از جنس T و U می‌گیرد و شیءی از نوع V برمی‌گرداند
UnaryOperator<T>	یک عملگر تکی که یک شیء از جنس T می‌گیرد و شیءی از همین جنس برمی‌گرداند
BinaryOperator<T>	دو پارامتر از جنس T می‌گیرد و شیءی از همین جنس برمی‌گرداند

ورودی و خروجی تک متدهای abs را برای هر Fl

به همین ترتیب، واسطه‌های تابعی دیگری هم تعریف شده‌اند:

BiConsumer <T , U>
BiPredicate <T , U>

```
BiFunction<Integer, Integer, String> biFunction =  
    (num1, num2) -> "Result:" +(num1 + num2);  
System.out.println(biFunction.apply(20,25));
```

```
BiPredicate<Integer, String> condition =  
    (i, s) -> i.toString().equals(s);  
System.out.println(condition.test(10, "10")); //true  
System.out.println(condition.test(30, "40")); //false
```

Samples of FI as method input

**** نهایتاً کاربرد FI این است که من با lambda متد abs یک FI را بدنم میدهم و بعنوان parameter پاس میدهم به متدهی که بعنوان ورودی میگیرد.

my filter

```
public class Exercise1 {  
    public static void main(String[] args) {  
        List<Apple> apples = Arrays.asList(  
            new Apple(1),  
            new Apple(2),  
            new Apple(2),  
            new Apple(3),  
            new Apple(5));  
  
        List<Apple> filtered = filter(apples, a-> a.size>2);  
    }  
  
    static List<Apple>  
    filter(List<Apple> list, Predicate<Apple> condition){  
        List<Apple> result = new ArrayList<>();  
        for (Apple apple : list) {  
            if(condition.test(apple))  
                result.add(apple);  
    }  
}
```

forEach method

برای collections, map, stream

وقتی ورودی یک مترا یک ref از یک FI قرار میدهیم (جاوا هم در کلاس های خود اینکار را میکند)، در داخل آن متدا متدا روی ref ای که در ورودی گرفته call خواهد شد. مثلا

در کلاس `HashMap` ، ورودی متد `accept` ای که ما از `FI Consumer` را روی `ref` ای که ما از `forEach` است. متد `accept` برایش فرستادیم `call` خواهد کرد.

```
public void forEach(BiConsumer<? super K, ? super V> action) {
    if (action == null) {
        throw new NullPointerException();
    } else {
        Node[] tab;
        if (this.size > 0 && (tab = this.table) != null) {
            int mc = this.modCount;
            Node[] var4 = tab;
            int var5 = tab.length;

            for(int var6 = 0; var6 < var5; ++var6) {
                for(Node<K, V> e = var4[var6]; e != null; e = e.next) {
                    action.accept(e.key, e.value);
                }
            }

            if (this.modCount != mc) {
                throw new ConcurrentModificationException();
            }
        }
    }
}
```

روی یک `HashMap` عملگر `forEach` را کال می کنیم و `Consumer` را به آن پاس میدهیم:

```
Map<Integer, String> mymap= new HashMap();
mymap.put(1,"Mehrad");
mymap.put(2,"Sareh");
mymap.put(3,"Baba");

BiConsumer<Integer, String> myFIbicons= (k,v)-> System.out.println("".concat(String.valueOf(k)).concat(":").concat(v));
mymap.forEach(myFIbicons);
```

```
map.forEach( key, value) -> {
    System.out.println("Key : " + key + " Value : " + value);
};

map.entrySet().forEach(entry -> {
    System.out.println("Key : " + entry.getKey() + " Value : " + entry.getValue());
});
```

روی Map قبل از جاوا 8 : forEach

```
for (Map.Entry<String, String> entry : map.entrySet()) {  
    System.out.println("Key : " + entry.getKey() + " Value : " + entry.getValue());  
}
```

این نوع را روی Map با stream میزنیم؛ برای collection ها دو نوع را میتوانیم استفاده کنیم:

```
for (String name : names) {  
    System.out.println(name);  
}
```

We can write this using forEach:

```
names.forEach(name -> {  
    System.out.println(name);  
});
```

Collections.sort

راه اول: وقتی که comparable باشد ، فقط کافی است `stream.sorted()` ، `shibie()` و `Collections.sort()` `Collection.sort()` میگیرند.

راه دوم: وقتی که `comparable` باشد ، فقط کافی است `data structure` ای از آنرا `(Apple)` Class Type بدهیم به `Collections`.

```
Collections.sort(apples)
```

راه دوم: یک class بسازیم و ... نهایتا ref آن کلاس را برای مقایسه به sort بدهیم:

راه سوم: ساده کردن راه دوم

```
Collections.sort(apples, new Comparator<Apple>() {  
    @Override  
    public int compare(Apple o1, Apple o2) {  
        return o1.size-o2.size;  
    }  
});
```

راه چهارم: چون FI است میتوانیم فقط متدهای abs آن را بدهیم. دو ورودی و یک int خروجی.

```
Collections.sort(apples, [a1,a2]->a1.size-a2.size);
```

داخل پیاده سازی متدهای sort از کلاس Collections گرفته، روی ref ای که از نوع Comparator است میگیرد و یک int برگرداند. این متدهای abs و compare صدای زده میشود.

```
Collections.sort(fruitList,
```

```
    Collections.reverseOrder(anotherRefOfCompraratorFI));
```

Optional methods

ورودی بعضی از متد های FI ، Optional است.

```
@Test
public void givenOptional_whenIfPresentWorks_thenCorrect() {
    Optional<String> opt = Optional.of("baeldung");
    opt.ifPresent(name -> System.out.println(name.length()));
}
```

consumer

```
@Test
public void whenOrElseGetWorks_thenCorrect() {
    String nullName = null;
    String name = Optional.ofNullable(nullName).orElseGet(() -> "john");
    assertEquals("john", name);
}
```

Supplier

```
@Test(expected = IllegalArgumentException.class)
public void whenOrElseThrowWorks_thenCorrect() {
    String nullName = null;
    String name = Optional.ofNullable(nullName).orElseThrow(
        IllegalArgumentException::new);
}
```

Supplier

Stream methods

مثالهای از روی فهرست بخش خودش هم مشخص هست

Class Optional

خروجی متدها را **Optional** تعریف میکنیم که **obj** مورد نظر داخل آن قرار میگیرد.

که حواسمن باشد اگر **null** بود **exception** نخوریم.

که با **متدهایی** که **Optional** در اختیارمان میدهد چک کردن **obj** بودن **null** و راه های جایگزین (ساخت **obj** و یا پرتاب **exception**) را آسانتر و با خطوط کد کمتری باشد.

ورودی بعضی از متدهای **FI** ، **Optional** است.

Optional مفهوم

- یک کلاس **NullPointerException** جدید: تلاشی برای جلوگیری از
- هر یک شیء در دل خود دارد **Optional**

• خروجی (مقدار برگشتی) بسیاری از متدهای جدید، از جنس **Optional** است

• این متدها به جای **null**، یک **Optional** بر می‌گردانند که شیء درون آن **null** است

```
Optional<String> opt = Optional.of("salam");
boolean b = opt.isPresent(); // true
String s = opt.get(); // "salam"
String t = opt.orElse("bye"); // "salam"

// prints "s"
opt.ifPresent((s) -> System.out.println(s.charAt(0)));
```

- کمک می‌کند که برنامه‌نویس حواسش را جمع کند
- وجود مقدار را (قبل از استفاده از آن) چک کند (مثلاً با متدها ifPresent)
- اشتباه برنامه‌نویس و رخداد NullPointerException کمتر رخ می‌دهد
- کدهای تولید شده هم تمیزتر و خواناتر و موجزتر می‌شوند

```
public Car findCar(String color) {...}

System.out.println( findCar ("Black").getColor() );
```

مثال: •

```
public Optional<Car> findCar(String color) {...}
    findCar("Black").  
        ifPresent(car->System.out.println(car.getColor()));
```

Optional of ()

خوب نیست: وقتی of() خوب است که قبلش چک کرده باشیم داخlesh null نیست.

```
@Test(expected = NullPointerException.class)
public void givenNull_whenThrowsErrorOnCreate_thenCorrect() {
    String name = null;
    Optional.of(name);
}
```

But in case we expect some *null* values, we can use the ofNullable() method:

Optional ofNullable ()

بهتر: get و check را باهم خودش انجام میدهد:

```
@Test
public void givenNonNull_whenCreatesNullable_thenCorrect() {
    String name = "baeldung";
    Optional<String> opt = Optional.ofNullable(name);
    assertTrue(opt.isPresent());
}
```

By doing this, if we pass in a *null* reference, it doesn't throw an exception but rather returns an empty *Optional* object:

```
@Test
public void givenNull_whenCreatesNullable_thenCorrect() {
    String name = null;
    Optional<String> opt = Optional.ofNullable(name);
    assertFalse(opt.isPresent());
}
```

Void ifPresent ()

است که یک **consumer** میگیرد و چک میکند اگر **null** نبود از **obj** استفاده میکند. با **Optional** چک کردن **null** با تعداد خطوط کد کمتری انجام میشود.

```
public void ifPresent(Consumer<? super T> action) {
    if (value != null) {
        action.accept(value);
    }
}
```

```
@Test
public void givenOptional_whenIfPresentWorks_thenCorrect() {
    Optional<String> opt = Optional.of("baeldung");
    opt.ifPresent(name -> System.out.println(name.length()));
}
```

***Object orElseGet ()

همچنین متد **orElseGet** ، یک میگیرد ، چک میکند اگر null بود با کمک **supplier** ، obj مورد نیاز را میسازد:

```
@Test
public void whenOrElseGetWorks_thenCorrect() {
    String nullName = null;
    String name = Optional.ofNullable(nullName).orElseGet(() -> "john");
    assertEquals("john", name);
}
```

```
String defaultText = Optional.ofNullable(text).orElseGet(this::getMyDefault);
assertEquals("Default Value", defaultText);
```

***Exception orElseThrow ()

متد **orElseThrow** ، یک میگیرد ، چک میکند اگر null بود با کمک **supplier** ، obj Excep مورد نیاز را میسازد:

```
@Test(expected = IllegalArgumentException.class)
public void whenOrElseThrowWorks_thenCorrect() {
    String nullName = null;
    String name = Optional.ofNullable(nullName).orElseThrow(
        IllegalArgumentException::new);
}
```

Class Stream (methods)

یک stream از روی **Collection** ساخته میشود. برای Map هم قابل استفاده است.

برای عملیات بیمایش و پردازش

:Stream فایده‌ی

تعداد خطوط کمتر میشود، خواناتر / پردازش موازی / خطای دولوپ احتمال کمتر میشود

متدهای کلاس Stream (filter, sorted, terminal) در جاوا تعییه شده اند (مثل ... مثل ...). که پارامتر به شکل **FI** دریافت میکنند. مثلاً متدهای **filter** یک **FI predicate** میگیرد.

طبیعی است که متدهای مهیا شده در Stream در متن خود، متدهای **abs** از **FI** که در **ref** ای را بعنوان پارامتر ورودی گرفتند را صدا میزنند.

رفع سوءتفاهم درباره جویبار

- آن را با مفهوم جویبار در مباحث فایل و I/O اشتباه نگیرید
- هیچ ربطی به OutputStream و InputStream ندارد

مفهوم جویبار (Stream)

- جویبار یک دنباله از اشیاء است

- بر روی اعضای این دنباله، یک یا چند عمل انجام می‌شود

```
interface java.util.stream.Stream<T>
```

- بر روی هر collection می‌توانیم یک جویبار ایجاد کنیم

- برای پردازش اعضای این مجموعه با کمک جویبار

```
List<String> list = ...  
Stream<String> stream = list.stream();  
stream.forEach(System.out::println);
```

Program “**what to do**” instead of “**how to do**”

:

Terminal operations return **Optional** type

- جویبار بر روی یک منبع (source) ایجاد می‌شود
- منبع، معمولاً یک collection است (مثلاً یک List یا Set)
- (ممکن است منبع یک جویبار چیز دیگری مانند آرایه، یک کانال IO و یا یک تابع مولد باشد)
- جویبار، بر اعضای یک مجموعه از اشیاء پیمایش (عبور) می‌کند
- و یک یا چند عمل (operation) بر روی این اعضاء انجام می‌دهد
- دو نوع عمل بر روی جویبار ممکن است:
  - عمل پایانی (terminal)
    - داده‌ای از یک نوع خاص برمی‌گرداند (Void, String, Integer مثلاً)
  - عمل میانی (intermediate)
    - همان جویبار را برمی‌گرداند: می‌توانیم عمل‌های دیگری را به زنجیره عمل‌ها اضافه کنیم

عملیات جویبار

- در ادامه، امکانات جویبارها را مرور می‌کنیم
- و عمل‌های مختلف (Stream Operations) بر روی یک جویبار را می‌بینیم
- ... map, filter, forEach

در ادامه فرض می‌کنیم:

```
class Car{  
    int price;  
    String color;  
    // getters & setters  
    public Car(String color, int price) {  
        this.color = color;  
        this.price = price;  
    }  
    public String toString() {  
        return "Car[color="+color+",price="+price+"]";  
    }  
}
```

```
List<Car> list =  
    Arrays.asList(  
        new Car("Black", 30),  
        new Car("Black", 40),  
        new Car("Black", 50),  
        new Car("White", 20),  
        new Car("Yellow", 60)  
    );
```

Creating Stream

یک: بهترین راه: با `stream()` تبدیل کنیم و با `List` یا `Set` درست کنیم؛ Collections

```
list.stream()
```

دو: برای primitive ها

بازه‌ای از اعداد

- واسطه‌ای مانند `LongStream` و `IntStream` وجود دارند
- که می‌توانند بازه (range) اعداد ایجاد کنند
- با انواع اولیه کار می‌کنند
  - `long` به جای `int`

```
IntStream oneTo19 = IntStream.range(1, 20);  
IntStream oneTo20 = IntStream.rangeClosed(1, 20);
```

```
oneTo19.forEach(System.out::println);  
oneTo20.forEach(System.out::println);
```

سده:

- با کمک امکان `iterate` می‌توانیم دنباله‌ای از مقادیر را توصیف کنیم

```
Stream.iterate(0, x -> x + 2)  
.limit(10)  
.forEach(System.out::println);
```

- پارامتر اول `iterate`: اولین عضو دنباله
- پارامتر دوم: یک `UnaryOperator`
- که نحوه ایجاد هر عضو بعدی از عضو قبلی را مشخص می‌کند
- نکته: متدهای `iterate` یک جواب بینهایت می‌سازد
- با کمک `limit` تعداد اعضای دنباله که قرار است پردازش شوند، محدود شود

چهار: **Files.lines()**

• جویباری از مقادیر

```
Stream<String> stream = Stream.of("A", "B", "C");
```

• ساخت جویبار بر روی آرایه

```
String[] array = {"Ali", "Taghi"};
```

```
Arrays.stream(array);
```

• جویبار بر روی فایل

```
Stream<String> lines =  
    Files.lines(Paths.get("data.txt"));
```

filter (FIPredicate)

Filter

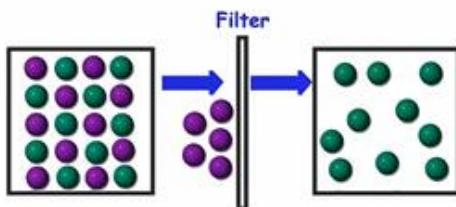

- برخی از اعضای جویبار را حفظ می‌کند

- سایر اعضا که شرط موردنظر را ندارند نادیده گرفته می‌شوند

```
list.stream()
  .filter(a->"Green".equals(a.color));
  .forEach(System.out::println);
```

از اعضای لیست، آنها بیکه رنگشان سبز است
چاپ شوند

- یک عملیات پایانی است یا میانی؟

- میانی (intermediate)

- یعنی همان جویبار را بر می‌گرداند

- پارامترش از چه نوعی است؟

- Predicate (شیء را بررسی می‌کند و boolean برمی‌گرداند)

sorted (FIComparator)

- یک عمل میانی (intermediate operation)

- جویبار را مرتب (sort) می‌کند

- اگر اعضای جویبار Comparable باشند:

- عملیات sorted بدون پارامتر کار می‌کند

- عملیات sorted امکان دریافت یک پارامتر از نوع Comparator را دارد

- که نحوه مقایسه اعضای جویبار را مشخص می‌کند

- مثل list که اعضای آن (Car) از جنس Comparable نیستند

- یا در موقعي که می‌خواهیم روش خاصی را برای مقایسه استفاده کنیم

```
list.stream().sorted((a,b)->a.price-b.price)
```

- نکته: عملیاتی مانند filter و sorted تغییری در منبع جویبار ایجاد نمی‌کنند

- مثال لیستی که جویبار بر روی آن ساخته شده، با فراخوانی sorted مرتب نمی‌شود

```
Stream<T> sorted(Comparator<? super T> comparator);
```

stream.sorted() هستند، هر سه Collections.sort() و Collection.sort() میگیرند.

limit () & skip ()

Limit

- تعداد اعضای جویبار که پردازش می‌شوند را محدود می‌کند
- مثلاً limit(2) یعنی دو عضو ابتدای جویبار در نظر گرفته شوند

عملیات موردنظر روی سایر اعضا انجام نمی‌شود

skip ← limit نقطه مقابل

- list.stream().limit(2).forEach(System.out::println);
دو عضو ابتدای لیست را چاپ می‌کند
- list.stream().skip(2).forEach(System.out::println);
همه اعضا لیست به جز دو عضو اول را چاپ می‌کند

Void forEach (F1Consumer)

ForEach

- یک عملیات را بر روی هر عضو جویبار انجام می‌دهد. مثال:

```
list.stream().forEach(System.out::println);
```

```
list.stream().forEach(a-> System.out.println(a.color));
```

- یک عملیات پایانی (terminal) است یا میانی (intermediate) است

پایانی، یعنی بعد از فراخوانی آن عمل دیگری بر روی جویبار قابل انجام نیست

چه چیزی برمی گرداند؟

هیچ (void)

پارامترش از چه نوعی است؟

(System.out::println) مثلاً Consumer

مثلاً مثل یک ارجاع به متده است (مثال اول فوق) یا یک عبارت لامبدا (مثال دوم)

میشود متدهای را کال کرد که در آن متغیری را نگه میدارد و مثلاً نتیجه‌ی محاسبات را نگه میدارد:

```
class Accumulator {  
    long total = 0;  
    public void add(long value) {  
        total += value;  
    }  
    long sideEffectParallelSum(long n) {  
        Accumulator accumulator = new Accumulator();  
        LongStream.rangeClosed(1, n)  
            .parallel().forEach(accumulator::add);  
    }  
}
```

map (Function)

Map

- یک عملیات میانی: هر یک از اعضای جویبار را به شیء دیگری تبدیل می‌کند

list.stream()
.map(car->car.color)

- نحوه تبدیل را به صورت پارامتر دریافت می‌کند

پارامترش یک Function است

java.util.function.Function<T, R>

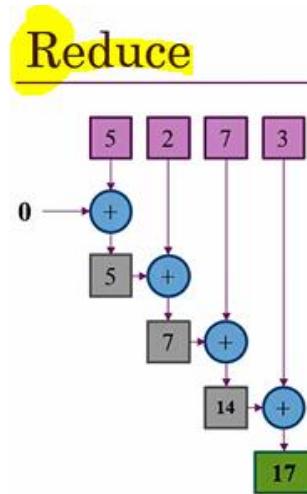
- جویباری از ماشین‌ها را به جویباری از رشته‌ها تبدیل می‌کند

- Stream<Car> → Stream<String>

نکته: این عملیات map (Hash Map) به java.util.Map ربطی ندارد

```
list.stream()  
.map(car->car.color)  
.filter(color ->  
color.startsWith("B"))  
.forEach(System.out::println);
```

Optional reduce (FIBinaryOperator)

- یک عمل پایانی
- یک مقدار تجمعی از مجموعه اعضای جویبار استخراج می‌کند
- مثال: از همه ماشین‌ها، مجموع قیمت‌شان را محاسبه کن
- پارامتر `reduce`: دو مقدار می‌گیرد و آن دو را ترکیب می‌کند
- از این دو مقدار، یک مقدار حاصل می‌کند
- پارامتر `reduce` از چه نوعی است؟
- `BinaryOperator`
- خروجی آن از جنس `Optional` است
- چرا؟

```

Optional<Integer> sumOfPrices = list.stream()
    .map(car->car.price)
    .reduce((price1,price2)->price1+price2);
    sumOfPrices.ifPresent(System.out::println);
  
```

```

result = Arrays.stream(attributes)
    .filter(attr -> attr.getValue() != null && attr.getName() != null)
    .map(attr -> attr.getName() + "=" + attr.getValue() + " ")
    .reduce( identity: "", String::concat);
  
```

`T reduce(T identity, BinaryOperator<T> accumulator);`

Where, identity is **initial value of type T** and accumulator is a function for combining two values

Long count ()

Count

- یک عملیات پایانی (terminal)

```
long lowPrices =
list.stream()
.filter((a) -> a.price<40)
.count();
```

تعداد اعضای جویبار را برمی‌گرداند

برمی‌گرداند long

مثال:

- تعداد اعضای لیست که قیمتی کمتر از ۴۰ دارند

Collection collect (Collectors.to...)

Collect

- یک عملیات پایانی

• یک مجموعه از اشیاء (مثلًاً یک Set یا List) از جویبار استخراج می‌کند

• یک Collector به عنوان پارامتر می‌گیرد

مثال:

```
List<Car> newList = list.stream().filter((a) -> a.price<40)
.collect(Collectors.toList());
```

```
Set<Car> set = list.stream().filter((a) -> a.price<40)
.collect(Collectors.toSet());
```

```
Map<String, Car> map = list.stream()
.collect(Collectors.toMap(car->car.color, car-> car));
```

یک راه تبدیل یک List به یک Map بود.

Boolean match (FIPredicate)

Match

```
boolean anyBlack =  
list.stream()  
.anyMatch(car -> car.color.equals("Black"));  
  
boolean allBlack =  
list.stream()  
.allMatch(car -> car.color.equals("Black"));  
  
boolean noneBlack =  
list.stream()  
.noneMatch(car -> car.color.equals("Black"));  
.....
```

distinct ()

```
Stream<T> distinct();
```

Returns a stream consisting of the distinct elements (according to Object.equals(Object)) of this stream.

Other methods

- `stream.distinct()`
  - `Optional<T> stream.findAny()`
  - `Optional<T> stream.findFirst()`
  - `stream.max()`
  - `stream.min()`
  - `stream.toArray()`
  - ...
-

practicing

کوییز

قطعه برنامه‌ای بنویسید که:

- از مجموعه کارمندان شرکت (List<Employee>) از میان کسانی که متاهل هستند و حقوقشان کمتر از ۱۰۰۰ است نام ۱۰ نفر اول را به ترتیب حقوق (از کم به زیاد) چاپ کند

```
List<Employee> list = ...
list.stream()
.filter(e->e.isMarried)
.filter(e->e.salary<1000)
.sorted((a,b)->a.salary-b.salary)
.limit(10)
.forEach(e->System.out.println(e.name));
```

- می‌خواهیم یک لیست از خودروها را پردازش کنیم
- یک جویبار بر روی این لیست ایجاد می‌کنیم؛ stream()

از بین مواردی که رنگشان مشکلی است

یک فیلتر بر روی این جویبار ایجاد می‌کنیم
که فقط مشکل‌ها را بپذیرد: filter()

خودروها را براساس قیمت مرتب کنیم
sorted() جویبار را مرتب می‌کنیم؛

دو مورد با کمترین قیمت را انتخاب کنیم
limit() اعضای موردپردازش را محدود کنیم؛

و اطلاعات این دو خودرو را چاپ کنیم
forEach()

هر یک از اعضای جویبار فوق را چاپ کنیم؛

```
list.stream()
.parallel()
.filter((a)->a.price<40)
.forEach(System.out::println);
```

حتی می‌توانیم فرایند اجرای جویبار را موازی کنیم

(Multi-Thread)

به سادگی و با فراخوانی یک متدها parallel

Map reduce

```
public class Exercise2 {  
    public static void main(String[] args) {  
        Set<String> set = new HashSet<>();  
        set.add("log>Hello World");  
        set.add("log>Ok");  
        set.add("log>Warning");  
        set.add("log>Fatal Error");  
        set.add("Salam");  
        set.add("Java8");  
        set.add("Streams are great!");  
  
        Optional<Integer> sum =  
            set.stream()  
                .parallel()  
                .map(s->s.length())  
                .reduce((a,b)->a+b);  
  
        sum.ifPresent(System.out::println);  
    }  
}
```

```
public static void main(String[] args) {  
    Set<String> set = new HashSet<>();  
    set.add("log>Hello World");  
    set.add("log>Ok");  
    set.add("log>Warning");  
    set.add("log>Fatal Error");  
    set.add("Salam");  
    set.add("Java8");  
    set.add("Streams are great!");  
  
    Optional<Integer> sum =  
        set.stream()  
            .parallel()  
            .filter(s->s.startsWith("log"))  
            .map(s->s.length())  
            .sorted()  
            .limit(2000)  
            .reduce((a,b)->a+b);  
  
    sum.ifPresent(System.out::println);  
}
```

***

● این برنامه چه می‌کند؟

```
IntStream.range(2, 100)
    .filter(  
        a -> IntStream.range(2, a - 1)
            .noneMatch(x -> a % x == 0)
    )
    .forEach(System.out::println);
```

● اعداد اول بازه دو تا ۱۰۰ را چاپ می‌کند

Parallel Stream

معیارهای استفاده از `parallel()`

از منبعی که تجزیه پذیریش (decomposability) خوب است ساخته شده باشد

مثل `array`, `iterate`

اندازه ای `stream` زیاد باشد (تعداد اعضا)

حجم پردازش بالا باشد

حتی اگر `linkedList` باشد هم میزه `parallel` کنیم

رفتار هسته های `CPU`

عملیات `parallel` ابتدا ظرف `stream` را تجزیه میکند و سپس بصورت موازی پردازش را انجام میدهد.

هر نوع `Data Structure` ای که تجزیه پذیری راحت تری دارد، احتمالاً با `parallel` کردن `stream` آن، سرعت پردازش زیاد خواهد شد.

- سرعت تجزیه پذیری عالی دارد.

- گاهی مثلاً تعداد عناصر در `ArrayList` آنقدر کم است که `parallel` کردن آن سرعت پردازش را کاهش میدهد.

- گاهی در `linkedList` آنقدر عمل پردازش سنگین است که با وجود تجزیه پذیری ضعیف باز هم میصرفه که پردازش `stream` را بصورت `parallel` انجام دهیم.

جویبارهای موازی (Parallel Streams)

- با کمک متدهای `parallel`

- عملیات مختلف به صورت موازی بر روی جویبار اجرا می‌شوند

```
list.stream().parallel()  
.sorted().forEach(System.out::println);
```

- به این ترتیب: نیازی به ایجاد دستی `thread` ها نیست

- هم عملیات `sort` و هم `forEach` به صورت موازی انجام می‌شود
(multi-thread)

- این که متدهای `parallel` در کجا فراخوانی شده مهم نیست

فقط

- دنباله اعضا را به چند بخش تقسیم می‌کند

- و هر بخش در یک `thread` مجزا پردازش می‌شود

- به صورت پیش‌فرض، به تعداد هسته‌های پردازشی `thread` می‌سازد

نکته:

- امکانات جدید جاوا از نسخه ۵ به بعد

- برای تسهیل و کم خطر شدن برنامه‌نویسی همروند

- Java 5: Thread Pools, Concurrent Collections
- Java 7: Fork/Join Framework

با کمک Parallel ()
Fork/join Framework پیاده سازی شده است.

```
.parallel()  
.sequential()  
.parallel()
```

مهم اینه آخرین بار کدام صدای زده شود.

- استفاده از جویبار موازی، بسیار ساده و وسوسه‌برانگیز است
- اما استفاده نامناسب از جویبار موازی ممکن است:
  - موجب کاهش کارایی شود
  - نتایج اشتباه به بار آورد
- در استفاده از `parallel()` برای جویبارها باید دقت کنیم

مثال: کاهش کارایی جویبار موازی

- کد زیر، مجموع اعداد یک تا `n` را به صورت موازی محاسبه می‌کند
- اگر `parallel` را فراخوانی نکنیم:
  - چندین برابر سریع‌تر می‌شود!
  - فکر می‌کنید چرا؟
- زیرا `iterate` ماهیتی متوالی دارد
  - تقسیم دنباله به چند بخش موازی، هزینه‌بر و کند است
  - متدهای `iterate`، برای موازی‌سازی مناسب نیست
    - `parallel-friendly`

- دیدیم موازی‌سازی `iterate` پرهزینه است
- زیرا تقسیم (تجزیه) اعضای این دنباله به چند بخش سخت است
- هرگاه تجزیه‌پذیری سخت باشد، موازی‌سازی کند می‌شود
- چند مثال دیگر

تجزیه‌پذیری عالی	تجزیه‌پذیری خوب	تجزیه‌پذیری ضعیف
<code>ArrayList</code>	<code>HashSet</code>	<code>LinkedList</code>
<code>IntStream.range</code>	<code>TreeSet</code>	<code>Stream.iterate</code>

• کارایی کدام بیشتر است؟

- `LongStream.range(1, n+1).parallel()` ✓
- `Stream.iterate(1L, i -> i+1).limit(n).parallel()`

اشتباه در نتایج با موازی‌سازی

```
class Accumulator {
    long total = 0;
    public void add(long value) {
        total += value;
    }
} long sideEffectParallelSum(long n) {
    Accumulator accumulator = new Accumulator();
    LongStream.rangeClosed(1, n)
        .parallel().forEach(accumulator::add);
    return accumulator.total;
}
```

`sideEffectParallelSum(200_000)`

نتیجه باید 20_100_000 باشد

ولی نتیجه عدد دیگری (مثل 159_899_923_159_19_889) خواهد بود

با خاطر دسترسی همزمان تردهای مختلف به متغیر `total` باعث این مشکل می‌شود.

The screenshot shows a Java application running in an IDE. The code in the editor is:

```
5 public class Exercise3 {  
6     public static void main(String[] args) {  
7         IntStream.rangeClosed(1, 4_000)  
8             .filter(a->a%1000==0)  
9             .parallel()  
10            .forEach(System.err::println);  
11    }  
12}
```

The console output shows the numbers 3000, 4000, 2000, and 1000, each on a new line, indicating parallel execution.

Multi-threading programming

Recap

تخصیص بلاکهای زمانی کار با **cpu** به **thread**ها، بجای صبرکردن شان تا اتمام کامل هر یک **Concurrent**

If we write our application multi-threaded, the Os can run it **simultaneously** according to its capabilities

we say a critical area (shared resource) is **threads safe** when threads access that critical area concurrently without blocking or starvation or ...

(دربدارنده ی state آبجکتها) بین **thread**ها مشترک است، ولی هر **stack, thread** خودش را دارد.

راههای thread safe کردن دسترسی Concurrent thread به shared Resource

A- atomic Classes

دستور **atomic**: دستوراتی که توسط یک thread بصورت یکجا در یک نوبت روی **cpu** اجرا میشوند و تمام میوشند.
در جاوا **Atomic Class** ها ایجاد شده اند، و تضمین شده است (اگر **cpu** پشتبانی کند) **برخی متدهای آن کلاس**، روی **thread safe** هستند. **instance obj** اجرا شوند، بصورت **atomic** هایش، پس آن متدها **thread safe** هستند.

Integer: Immutable/ Thread-safe

AtomicInteger: Atomic/ mutable/ Thread-safe

A- Immutable Classes

readable shared resource

(String, primitive Wrapper Classes, own immu. class)

A- **Mutex/ Mutual Exclusion/ synchronizing mechanism**: running instructions in an atomic way, by ensuring **that only one thread can access** a block of CA at a time.

mekanizm Mutex توسط جاوا: ■

String: immutable, thread safety

StringBuffer: mutable, thread safety (**Mutex**)

StringBuilder: mutable

ConcurrentHashMap

Servlet (@service method)

mekanizm Mutex توسط developer ■
shared data تعیین

- تعیین قطعات کد بعنوان CA با کلمه کلیدی **synchronized**
  - بر اساس **lock**، تعیین **race condition**
- را به یک thread میدهد و اجازه میدهد وارد یک CA شود
- از ورود thread های دیگر به همه CA ها جلوگیری میکند (block میکند) ؛ تا زمانی که lock آزاد شود.

حالی که Shared data یک instance object است، lock همه static property را میکنیم -

وقتی یک object رو static property میکنیم بین همه class های آن مشترک است.

در این حالت متدهای CA synchronized را static setter معرفی میکنیم

حالی که Shared data یک object یا lock است thread که در دسترس چندین thread ، که این threads میتوانند روی obj های مختلفی ساخته شوند، مثل یک file یا MapData.

حالی که Shared data یک instance object است (lock of this) -

مثلاً حساب بانکی با فیلد account

Volatile برای متغیرهایی استفاده می شود که به طور همزمان توسط چندین نخ خوانده می شوند و تغییر می کنند. به JVM می گوید که هرگز از مقدار کش شده (**cached**) متغیر استفاده نکند و همیشه مقدار جدید را مستقیماً از حافظه بخواند. این ویژگی تضمین می کند که هرگاه یک نخ مقدار متغیر volatile را تغییر دهد، این تغییر فوراً در حافظه نگهداری می شود و تمامی نخ های دیگر آخرین مقدار آن را ببینند.

Unsucceeded synchronizing:

- Increasing Big O
- Deadlock
- Starvation

Interface Callable: (instead for I Runnable)

It has returned a Generic value for call ()

Interface Executor: (helps in creating and terminating threads)

we need one Obj of it, and it has **thread pool**, executer instance obj will manage and allocate threads to tasks.

Synchronizers objects:

better of wait and notify: waiting and runabling threads/ controlling shared res.

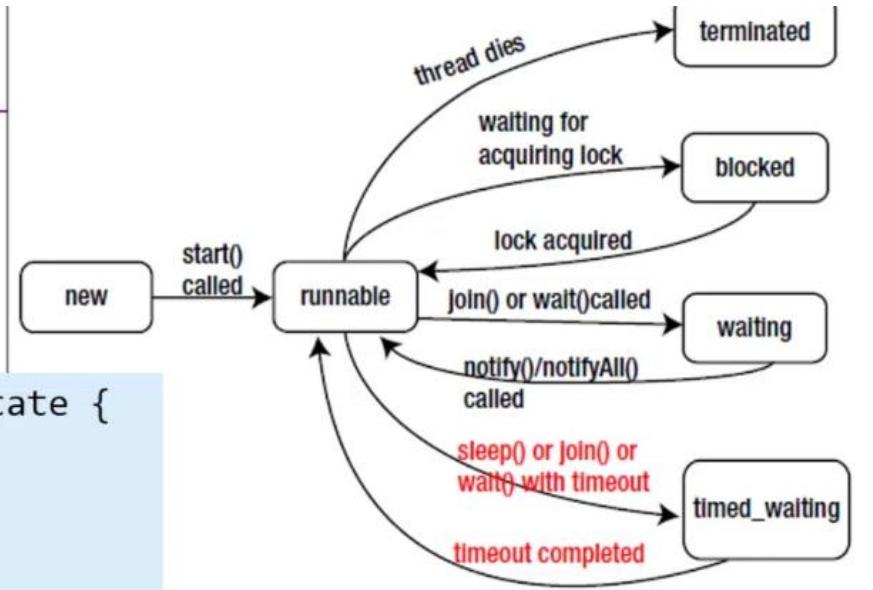
semaphore, CountDownLatch, Exchanger, phaser,

Interface locks

با استفاده از lock (shared obj,implicitly synch.(wait, notify) بصورت گرفته و آزاد میشود، ولی با کمک Lock ها گرفته و آزاد میشوند.

حالت‌های نخ

```
public enum State {  
    NEW,  
    RUNNABLE,  
    BLOCKED,  
    WAITING,  
    TIMED_WAITING,  
    TERMINATED;  
}
```


- متد getState() برای هر شیء از نوع Thread وضعیت آن نخ را برمی‌گرداند

اولویت نخ

- اولویت (priority) یک نخ قابل تنظیم است
- اولویت نخ، با کمک متد setPriority تغییر می‌کند
- اولویت یک عدد بین ۱ تا ۱۰ است که میزان اهمیت نخ را نشان می‌دهد
  - سیستم عامل سعی می‌کند نخ‌های بالا اولویت بالا را بیشتر اجرا کند
  - زمان بیشتری از CPU به نخ‌های بالا اولویت تخصیص می‌یابد

```
MyThread th = new MyThread();  
th.setPriority(Thread.MAX_PRIORITY);  
th.start();
```

```
MIN_PRIORITY = 1;  
NORM_PRIORITY = 5;  
MAX_PRIORITY = 10;
```

**** ربطی به lock ندارد. متدهای از Class Thread است.

متدهای join

- گاهی لازم است کار یک نخ تمام شود، تا اجرای یک بخش از کد ادامه یابد
- مثلاً نخ «ارسال پیام» متوقف شود تا کار نخ «جستجوی ویروس» تمام شود
- یک نخ می‌تواند تا اتمام یک نخ دیگر منتظر بماند (موقتاً متوقف شود)
- این کار با کمک متدهای join انجام می‌شود

```
Thread virusScan = new VirusScanThread();
virusScan.start();
prepareEmail();
virusScan.join();
sendEmail();
```

نکته:

متدهای join و sleep ممکن است خطای InterruptedException پرتاب کنند

**** با Class Object از lock کار می‌کنند و lock هستند.

متدهای notify و wait

- گاهی لازم است دو نخ با هم تعامل داشته باشند
- گاهی یک نخ، صبر کند (wait) تا نخی دیگر به آن خبر دهد (notify)
- مثلاً فرض کنید دو نخ داریم: ۱- نمایش‌دهنده ویروس‌ها ۲- جستجوگر ویروس‌ها
- نخ اول متوقف می‌شود، هرگاه نخ دوم ویروسی پیدا کند، به نخ اول خبر می‌دهد
هربار نخ اول باخبر می‌شود، به اجرا (نمایش ویروس) ادامه می‌دهد و سپس دوباره متوقف می‌شود
- متدهای wait و notify برای برقراری تعامل بین نخ‌ها استفاده می‌شوند
- این متدها در کلاس Object تعریف شده‌اند، final هستند
  - از پیاده‌سازی سطح پایین (native) استفاده می‌کنند
- وقتی یک نخ متد wait را روی یک شیء دلخواه فراخوانی می‌کند، متوقف می‌شود
تا این که یک نخ دیگر، روی همان شیء متد notify را فراخوانی کند

سؤال

• تفاوت فراخوانی sleep و wait و join چیست؟

• پاسخ:

sleep : برای مدت مشخصی متوقف می‌شود و سپس به اجرا ادامه می‌دهد

wait : متوقف می‌شود تا یک نخ دیگر آن را باخبر (notify) کند

join : متوقف می‌شود تا یک نخ دیگر پایان یابد

content

• shared data داریم که بصورت simultaneous (concurrent) میخواهند روی یک multi-threads ما داشته باشند.

اجرای نوبتی threads: Concurrent

به OS مربوط میشود: Simultaneous

وقتی os، در app ما multi threads میتوانند بصورت concurrent اجرا شوند (یه ذره 1 به ذره 2). (شاید در سطح os وابسته به تعداد cpus، parallel هم اجرا شوند (simultaneous)، این از دید app پنهان است).

دسترسی بهش توسط چند threads (involves shared-data) critical area (whole a Class, a method, a block of code) باشند. thread safety

مثلاً متدهایی که برای خواندن و نوشتمن یک فایل مشترک هستند. یا متدهای واریز و برداشت یک کلاس ممکن است روی یک obj موجودی حساب کار کند.

(نویتی کردن دسترسی thها به CAها) Synchronized کردن: تابیری برای اجرای thها بصورت **concurrent**. (اجرای th بدون تناقض با اجرای thها دیگر).

کلاس های immu یا DS، thread safe هستند، یعنی thها میتوانند بدون مشکل با instance های آنها عنوان shared data کار کنند.

دستور یا دستورات کد، که توسط یک thread بصورت یکجا در یک نوبت روی CPU اجرا شود (اگر در یک دستور انجام شود که ایده آل است)

در app های **Java**، بصورت **default** برنامه بیش از یک thread دارد (GC, ...).
بصورت **concurrent** اجرا میشوند، برای تولید بیشتر thread باید کد بزنیم (Thread or Runnable). وقتی app جوا روی application server قرار میگیرد؛ thread های بیشتری هم تولید میشوند که توسط shared data application server هندل میشوند. اگر multi-threads بصورت **concurrent** اجرا میشوند. بین آنها ممکن است ایجاد شود باید synchronized شوند.

های thread را developer در برنامه اش میتواند مدیریت هم بکند (join, sleep, wait, notify, ...). بر اساس priority میتوانیم به thread ها نقدم اجرایی بدھیم.

(در بردارنده state آجکتها) بین thread ها مشترک است، ولی هر stack خودش را دارد. **Heap** هایی که shared data ندارند، critical area نداریم. multi-thread ها بدون نیاز به همگام سازی code (concurrent) ، آن ها را اجرا میشوند و synchronized کردن (thread safety) مشکلی نیست.

ممکن نیست یک **primitive** باشد، چون در Heap نیست بین thread های مختلف دیده نمیشود. !!! در تناقض با مثال درس

ولی اگر **shared-data** داشته باشیم، چی؟ ممکن است یک shared resource داشته باشیم مثل یک file یا Map که DB باشد، و یا دو thread بخواهد instance object state یک از کلاسی را تغییر دهد، مثلاً آجکت موجودی حساب بانکی یک فرد، توسط دو thread متفاوت در یک زمان بخواهد با واریز یا برداشت **state**

تغییر کند. (در هر دو حالت، چه زمانی که thread ها توسط app server روی چند session ایجاد شده باشند چه زمانی که توسط خود developer ایجاد میشوند).

thread safety راهها synchronized کردن دسترسی Concurrent Thread های shared Resource به صورت

atomic Classes -A

اگر دستوراتی که روی shared resource اجرا میشود، ذاتا atomic commands توسط هر thread اجرا میشود، باشند. (دستور یا دستورات کد، که توسط یک thread بصورت یکجا در یک نوبت روی cpu اجرا شود (اگر در یک دستور انجام شود که ایده آل است))، وقتی یک thread، آن atomic commands را روی یک shared obj اجرا میکند، مطمین هستیم در میانه‌ی آن، thread دیگری cpu را نمیگیرد تا تغییر نصفه کاره بماند. Cpu هم باید بتواند پشتیبانی کند).

برای این منظور در Java Atomic Class ها ایجاد شده اند، و تضمین شده است (اگر cpu پشتیبانی کند) برخی متدهای آن کلاس، روی obj instance هایش، بصورت atomic اجرا شوند، پس آن متدها thread safe هستند.

AtomicInteger, AtomicLong, AtomicBoolean, and AtomicReference

یعنی اگر shared data های را کار کنند رو از این کلاس بسازیم، و بواسطه متدهای خودش باهاش کار کنیم، threads ها میتوانن safe و concurrent باهم کار کنند. در داخل این کلاس ها؛ از مکانیزم mutex (synch, lock) استفاده نشده، کار با HW را طوری انجام میدهد که atomic باشد. (بخاطر همین cpu باید بتواند پشتیبانی کند)

این کلاس ها mutable هستند (پس برای بعضی نیازمندی ها از primitive Wrapper ها بهتر هستند، increase دارد)

Integer: Immutable/ Thread-safe

AtomicInteger: Atomic/ mutable/ Thread-safe

Volatile???

Immutable Classes -B

اگر thread باشد، قابل get شدن در shared resource instance object از immutable class های مختلف هستند، پس بدون نگرانی میتوانیم از آنها بعنوان readable shared resource استفاده کنیم. ولی غیرقابل تغییر هستند(String, primitive Wrapper Classes, own immu. class)

(synchronizing Mutex/ Mutual Exclusion mechanism -C

از سمت کد ما، یا کد لایبرری های جاوا، ایجاد مکانیزمی که هر لحظه فقط یک thread بتواند یکی از CA های مرتبط به یک shared data را اجرا کند.

The synchronized keyword is used to provide thread safety by ensuring that only one thread can access a block of code at a time.

این مکانیزم دستورات یک thread که الان نوبتش را atomic block میکند، thread های دیگر میشوند. Th ها میخواهند دستوراتی که با shared data کار میکند را اجرا کنند

■ مکانیزم Mutex توسط جاوا: درون برخی کلاس های آماده شده توسط جاوا انجام شده که بخوبی thread safety شده اند:

String: immutable, thread safety

StringBuffer: mutable, thread safety (Mutex)

StringBuilder: mutable

concurrent Collection: vector, I BlockingQueue

- ArrayBlockingQueue
- ConcurrentHashMap
- CopyOnWriteArrayList

Servlet (@service method)

inner synchronized (locks): (increasing BigO)

این کلاس ها thread safety ارایه شده اند. بعضی هاشون کل متدهاش `th safe` است، بعضی هاشون تعدادیش.

Mutex مثل `ConcurrentHashMap` که در دالشان کارهای لازم برای thread safe شدن کل کلاس با مکانیزم `synch` انجام شده است. میتوان یک shared obj با `ConcurrentHashMap` ساخت که در داخل خودش متدها را `Big o` کرده. البته `Big o` متدهای آن بالاتر میروند. در `ConcurrentHashMap` به نحوی دسترسی simultaneouse را به بخش‌های مختلف از shared data فراهم میکنند. ولی به هر بخش، دسترسی ها جداگانه synchronized شده است.

کل کلاس `thread safety` ، `servlet` نیست یعنی اگر shared data در آن قرار دهیم باید خودمان آنرا کنیم تا برنامه درست کار کند؛ ولی متدهای `service` آن بصورت `thread safety` ارایه شده است.

■ مکانیزم Mutex توسط developer انجام میشود:

مثلًا میتوان یک shared obj با `HashMap` ساخت و با `synch. Blocks` دسترسی threadهای مختلف به آن را هندل کرد.

کردن کدام: synchronized کردن (نوبتی کردن دسترسی threadها به CAها) Mutex

- تعیین lock بعنوان shared data
- تعیین قطعات کد بعنوان CA با کلمه کلیدی synchronized
- بر اساس race condition ،

را به یک thread میدهد و اجازه میدهد وارد یک CA شود

از ورود threadهای دیگر به همه CAها جلوگیری میکند (block میکند)؛ تا زمانی که lock آزاد شود.

Race condition: شرایطی که lock تعیین نوع lock تعیین میکند، مشخص میشود کدام thread میتواند را بگیرد و وارد CA شود. (به کمک شیی کلاس Lock Monitor)

- حالتی که lock of this و lock Shared data instance object است.

For each mutable state variable (instance object) that may be accessed by more than one thread, all accesses to that variable must be performed with the same lock held.

مثل در کلاس **instance of balance** ؛ bank account (موجودی حساب بانکی آقای بحیرایی) یک **lock** است. متدهای **property balance** و **withdraw** و **deposit** میتوانند چون محتمل است state برای **synchronized CA** میشوند توسط دو thread همان تغییر کند.

پس هر **lock instance object of property** یک **lock** میشود که وقتی یک thread آنرا میگیرد، (lock of this) میتواند وارد یکی از CAها شود، و بقیه threadها اگر میخواهند روی آن obj به CA ای دسترسی پیدا کنند تا زمان آزاد شدن آن (یعنی احتمالاً اتمام کار یا مهلت thread دارنده ای lock در CA ای که واردش شده) باید صبر کنند (block شوند)

- حالتی که Shared data یک **Class** های **instance object** همه ای **static property** است، lock همه ای **static property** میکنیم بین همه ای **object** های آن **class** مشترک است. اگر قابل تغییر باشد،

وقتی یک **property** را **static** میکنیم بین همه ای **object** های آن **class** قابلیت یک **shared resource** داشته باشد. اگر خواهد بود، این static property **setter** را **thread** میتواند روی آن هم **synch** کند. در این حالت متدهای **CA synchronized static setter** را **thread** با هر **object** تعريف میکنیم و هر **thread** با هر **CA** ای شود، دیگر هیچ **thread**ی روی obj دیگری از آن **Class**، نمیتواند وارد **CA** ای شود و **block** میشود.

در **singleton** ما یک static property برای کلاسی تعريف میکنیم و فقط یک **obj** از آن کلاس میسازیم و به همه ای **thread** های **shared** property obj را بدهیم، پس آن **obj** بین همه ای **thread** ها است و خطوط کد مرتبط به آن باید CA شوند.؟؟؟ مطالعه بیشتر

- حالتی که Shared data یا lock، یک **object** که در دسترس چندین **thread** است، که این **thread**ها میتوانند روی **obj** را **MapData** یا **file** با **instance** **lock** ساخته شوند، مثل یک **(MapData** **file** **lock**) است.

آن را با **CA** ها را با **shared data Object** که همان **lock** است مشخص میکنیم. وقتی یک **lock** میشود، وارد یک CA میشود، آن **object** را میگیرد و دیگر هیچ **thread**ی نمیتواند وارد CA ای بشود که آن **object** است.

قسمت های *** رو از توابع عکسها بخون.

Join ربطی به shared data نداره، ولی **wait** و **notify** را روی **shared res** هایی که روی یک **thread** ساخته میشوند باهم در ارتباطند

When we have simultaneous access by multi-threads to a Critical area (includes shared obj):

We should **manage**:

Mutex and Race (**synchronizing** in java (defining CA and lock, blocking))

+ (without error and excep. (time out))

→ **thread safety CA** (but is it without deadlock & starvation too?)

- این امکانات در بسته‌ی **java.util.concurrent** قرار دارند
- معمولاً کارایی بهتری به نسبت امکانات قدیمی دارند
- از پردازنده‌های چند هسته‌ای امروزی به خوبی بهره می‌برند
- در بسیاری از کاربردها، برنامه‌نویسی را ساده‌تر می‌کنند
- برای کاربردهای متنوع، امکانات متفاوت و متنوعی ایجاد شده است

Alireza Amini

مکانیزم mutex را پیاده سازی می‌کنیم ولی ناکارامد:

Bad thread safety:

- **Increasing Big O**

- **Deadlock:**

هر **thread** یک **lock** را گرفته و منتظر **shared resource** دیگری است که در دست **thread** دیگری است، که آن **lock** هم منتظر **shared resource** ای است که در اختیار **thread** قبلی است. مثلاً فرض کن دو نفر بخواهند به حساب بانکی هم واریز کنند.

به تدریج Thread ها توسط task ها پر می‌شوند و memory پر می‌شود و error و افتادن برنامه

- **Starvation**

چند **thread** همیشه **wait** خواهند بود چون منتظر هم هستند (تا قفلی را به هم بدنهند یا تمام شوند).

بعضی thread‌ها هیچوقت نوبت بهشون نرسد و همیشه `wait` بمانند.

احتمال رخدادش کمتر از deadlock هست، این توسط الگوریتم هایی در OS‌های جدید و application server‌ها انجام می‌شود. اگر thread developer هم درست کند هم باعثش می‌شود.

- Livelock ???

(java 5: `java.util.concurrent`) :thread safety ابزارهای کمکی ایجاد

Interface Callable: (instead for I Runnable)

It has returned a Generic value for call ()

Interface Executor: (helps in creating and terminating threads)

we need one Obj of it, and it has **thread pool**, executor instance obj will manage and allocate threads to tasks.

application server ها از این استفاده می‌کنند.

The Executor represents a thread pool that can be shared between Connectors in Tomcat.

Synchronizers objects:

better of wait and notify: waiting and runabling threads/ controlling shared res.

semaphore, CountDownLatch, Exchanger, phaser,

Interface locks

با استفاده از `lock` (shared obj) می‌تواند هم بر روی داده‌های ابتدایی (**primitive**) و هم بر روی اشیاء (**objects**) استفاده شوند.

Class Thread Local: ساخت متغیرهای محلی برای یک ترد

volatile

متغیرهای **volatile** می‌توانند هم بر روی داده‌های ابتدایی (**primitive**) و هم بر روی اشیاء (**objects**) استفاده شوند.

البته، در صورت استفاده از **volatile** بر روی اشیاء، باید مطمئن شوید که عملیات خواندن و نوشتن به آن اشیاء از سوی نخها درست همگامسازی شده است، زیرا **volatile** تنها بر روی خود متغیر اثرگذار است و عملیات داخلی اشیاء را نمی‌توان کنترل کرد.

این ویژگی به صورت معمول برای متغیرهایی استفاده می‌شود که به طور همزمان توسط چندین نخ خوانده می‌شوند و تغییر می‌کنند.

به JVM می‌گوید که هرگز از مقدار کش شده (**cached**) متغیر استفاده نکند و همیشه مقدار جدید را مستقیم از حافظه بخواند.

این ویژگی تضمین می‌کند که هرگاه یک نخ مقدار متغیر **volatile** را تغییر دهد، این تغییر فوراً در حافظه نگهداری می‌شود و تمامی نخهای دیگر آخرین مقدار آن را ببینند.

استفاده از متغیرهای **volatile** در برنامه‌های چندنخی می‌تواند به مشکلات زیر منجر شود:

1- **كارايي كاهش يافته:** استفاده از متغیرهای **volatile** ممکن است باعث کاهش عملکرد برنامه شود. زیرا هر بار که متغیر **volatile** خوانده یا نوشته می‌شود، دسترسی به حافظه اصلی و بروزرسانی‌های مربوطه انجام می‌شود.

2- **عدم حفاظت از ترتیب عملیات:** استفاده از متغیرهای **volatile** تنها تضمین می‌کند که همه نخها آخرین مقدار متغیر را ببینند، اما این ویژگی ترتیب انجام عملیات‌ها را حفظ نمی‌کند.

3- نمی‌تواند جایگزین همه مشکلات همگامسازی باشد: استفاده از **volatile** معمولاً برای رفع مشکلات ساده همگامسازی مورد استفاده قرار می‌گیرد. اگر برنامه شما درگیر مشکلات پیچیده‌تری از جمله ترتیب عملیات‌ها و تراکم پیکربندی‌ها باشد، **volatile** نمی‌تواند به تنهایی راحل مناسبی باشد.

4- کارایی در برخی معماری‌ها سخت افزاری را کاهش میدهد: استفاده از متغیرهای volatile در برخی معماری‌ها مانند سیستم‌های با حافظه پردازنده مشترک (Shared-memory systems) ممکن است عملکرد سیستم را کاهش دهد.

در پروژه‌ی object tracking price، فقط یک object میخواهم از کلاس MapModelTrackingPrice داشته باشم که فقط یک mapData object هم خواهم داشت و این در اختیار همهٔ thread‌ها (درخواست‌ها) و spring framework (scope: default) قرار خواهد گرفت، چطور؟ یا با singleton یا با customer . singleton)

اگر singleton نکنیم، یعنی object‌های متفاوتی از MapModelTrackingPrice ساخته شود، نوشتن synchronized block با قفل mapData کار بی فایده‌ای خواهد بود، چون هر thread روی obj متفاوتی (یعنی shared lock متفاوتی) میخواهد synchronized block را اجرا کند و در واقع بدون block‌ای انجام میدهد چون data بین کل thread‌ها مشترک نیست.

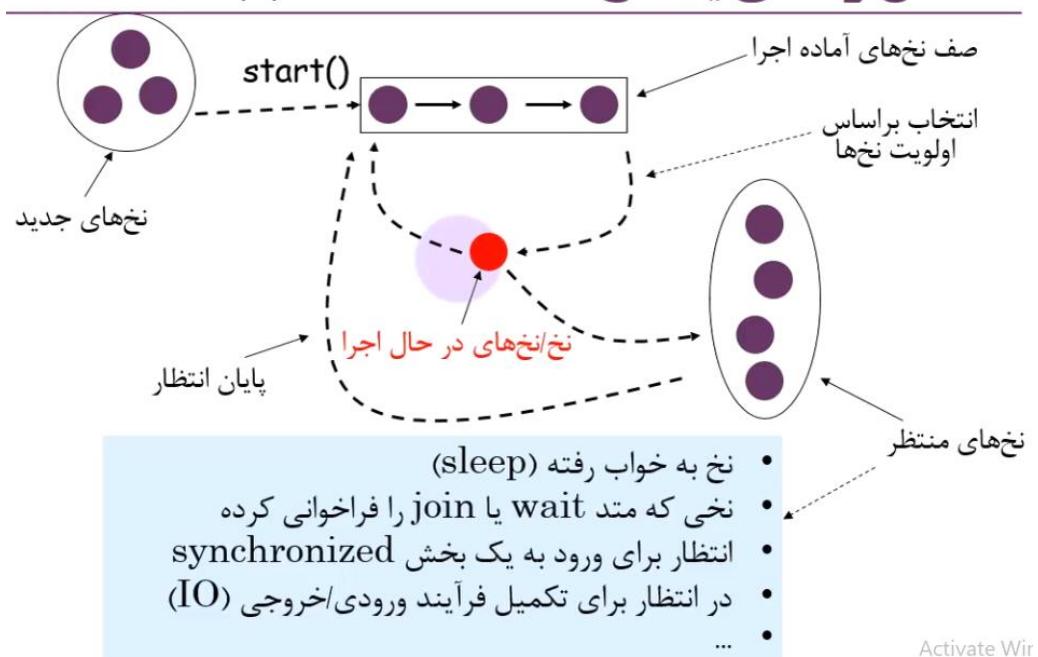
یک راه حل خوب برای TrackingPrice

هر بار که یک thread خواست روی یکی از obj‌های مثلاً یکی از LinkedHashMap‌های یک instrument یا read کرد، میپرسد که آیا thread فعال (عمل مقابل، چون هر CA است و ممکن نیست، ۲ همزمان هم مشکلی ندارد) وجود دارد روی این obj؟ اگر وجود داشت، join میزند تا آن thread فعال کارش تمام شود، بعد بتواند کارش را انجام بدهد.

(با wait و join راهی به پیدا نکردم چون این دو در CA میتوانند استفاده شوند، یعنی کلید را دارند و کسی دیگری ندارد که بخواهد عمل همزمانی انجام دهد. Wait تازه میخواهد lock را آزاد کند. این دو به درد این نمیخورند که چک کنیم آیا thread فعالی روی این obj وجود دارد یا نه، چون lock دست خودشه و مسلماً thread فعال دیگری وجود ندارد. ولی join برای استفاده ازش نیاز نیست در CA باشیم. پس میتواند همزمان thread فعال دیگری روی آن obj داشته باشد.)

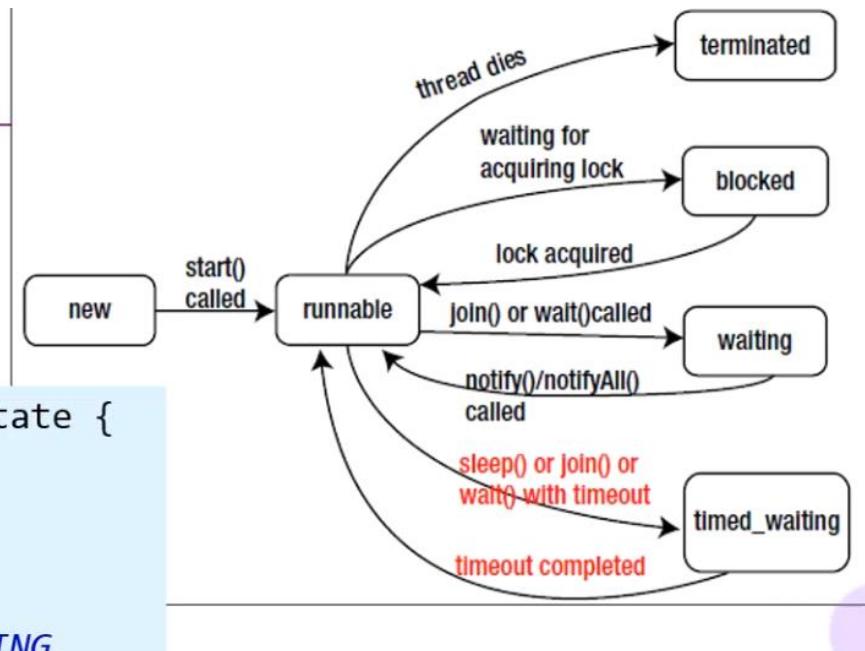
جدا از این write کردن باید در CA قرار بگیرد.

داستان زندگی یک نخ

حالت‌های نخ

```
public enum State {  
    NEW,  
    RUNNABLE,  
    BLOCKED,  
    WAITING,  
    TIMED_WAITING,  
    TERMINATED;  
}
```


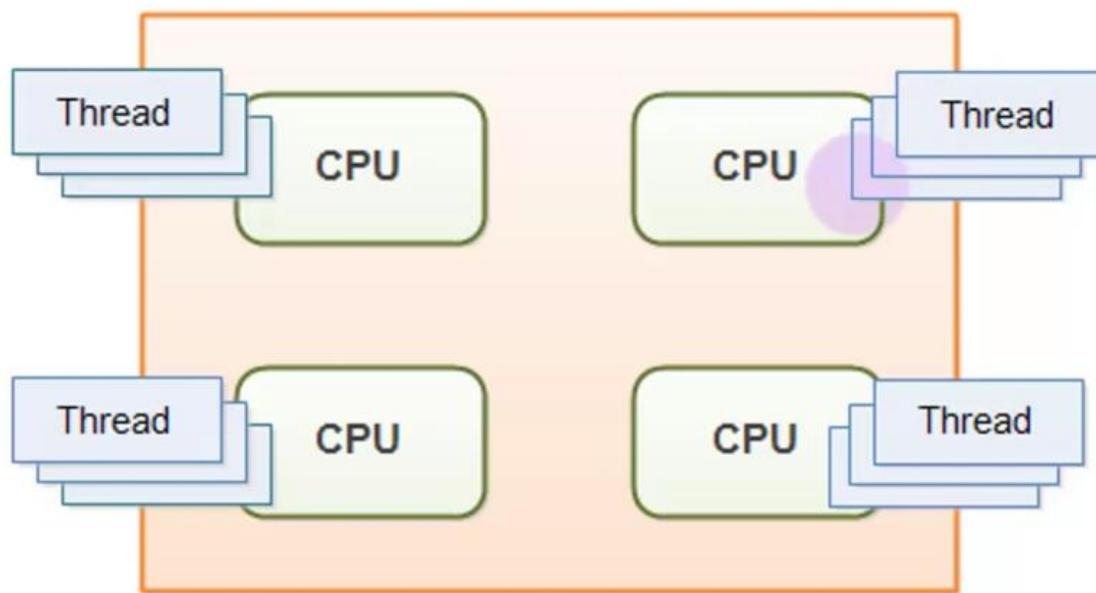
- متد() `getState()` برای هر شیء از نوع Thread وضعیت آن نخ را برمی‌گرداند

هایی که `Runnable` هستند، لزوما در حال Run نیستند، این به قدرت و امکانات CPU وابسته است، از دید application ما قابلیت اجرا دارند.

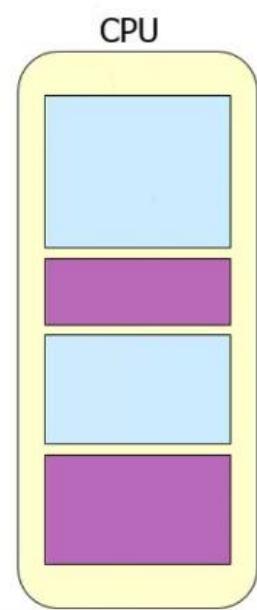
چندپردازشی، چندنخی

- مفهوم چند پردازشی (multi-processing) یا چندنخی (multi-tasking)
  - یعنی سیستم عامل بتواند چند «برنامه» را همزمان اجرا کند
  - سیستم عامل‌های مهم و معمولی این امکان را دارند (ویندوز، لینوکس و ...)
  - مثلاً در ویندوز همزمان با Eclipse می‌توانیم Chrome را هم اجرا کنیم
- مفهوم چندنخی (multi-thread)
  - یعنی یک برنامه بتواند چند بخش را به صورت همزمان اجرا کند
  - هر جریان اجرایی در یک برنامه: یک نخ اجرایی (thread of execution)
  - مثلاً همزمان با یک متده، متده دیگر را در اجرا داشته باشد
  - به همزمانی در اجرای چند بخش، همرونده (concurrency) می‌گویند
- مفهوم اجرای موازی (Parallel)
  - یعنی دو دستور واقعاً همزمان با هم در حال اجرا باشند
  - مثلاً همزمان که یک پردازنده (CPU) یک متده را اجرا می‌کند، یک پردازنده دیگر متده دیگر را اجرا کند
- اجرای همرونده (concurrency)
  - یعنی ظاهراً چند بخش همزمان با هم در حال اجرا باشند
  - چند بخش همزمان در حال پیشرفت هستند
  - ولی لزوماً به صورت موازی اجرا نمی‌شوند
  - شاید در هر لحظه، یکی از این کارها در حال اجرا باشد

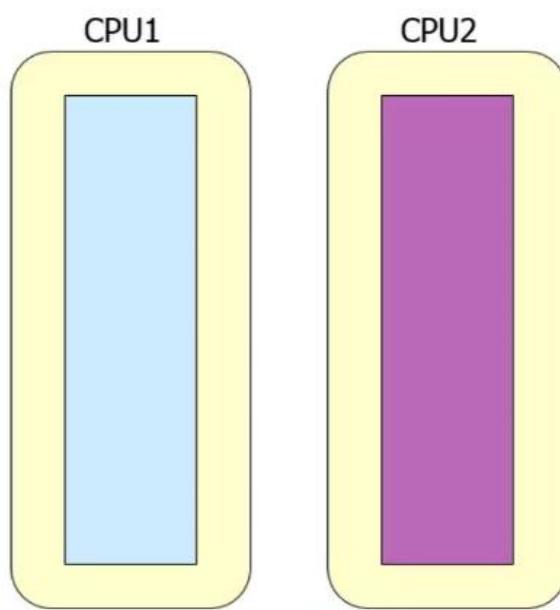
اجرای موازی، اجرای همروند

همرونده

همرونده و موازی

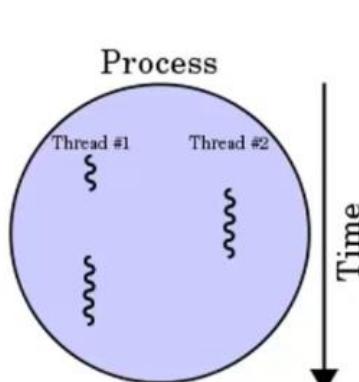

- همروندي در يك برنامه چه فوایدی دارد؟
  - افزایش کارایی
  - مثلاً اگر چند پردازنده و یا چند هسته پردازشی داشته باشیم
  - کامپیوترهای چندپردازنده‌ای و پردازنده‌های چندهسته‌ای (مثل i7)
  - پیشرفت همزمان چند کار (مثلاً ذخیره و پردازش اطلاعات)
  - برنامه‌های پاسخگو (همزمان با پردازش، تعامل با کاربر ممکن است)
  - حتی بدون امکان اجرای موازی، امکان همروندي برنامه مفید است

هر thread به هر شکلی ایجاد شود (توسط app server یا developer) ، یک نمونه از کلاس Thread برایش باید ساخته شود.

مفهوم نخ (Thread) در برنامه‌نویسی

- وقتی یک برنامه جاوا را اجرا می‌کنیم:
- یک نخ (thread) ایجاد می‌شود که متدهای main() را اجرا می‌کند
- برنامه می‌تواند نخ‌های جدیدی ایجاد کند و سپس آنها را اجرا کند

- نخ‌های مختلف به صورت همرونگ اجرا می‌شوند
- شاید به صورت موازی

ایجاد نخ

- دو راه اولیه برای تعریف رفتار یک نخ جدید در برنامه وجود دارد
  - در هر دو راه، کلاس جدیدی می‌سازیم
    - کلاس جدید زیرکلاس `java.lang.Thread` باشد
    - کلاس جدید واسط `java.lang.Runnable` را پیاده‌سازی کند
  - متده `run` را در کلاس جدید پیاده‌سازی می‌کنیم
    - این متده، دستورات نخ (`thread`) جدید را توصیف می‌کند

```

class MyThread extends Thread {
    @Override
    public void run() {
        System.out.println("Hello");
        System.out.println("Bye");
    }
}

public class ThreadExample{
    public static void main(String[] args) {
        System.out.println("Salam");
        MyThread t = new MyThread();
        t.start();
        System.out.println("Khodahafez");
    }
}
  
```

راه اول

خروجی محتمل:

Salam
Khodahafez
Hello
Bye

Salam
Hello
Khodahafez
Bye

- راه اول: ایجاد زیرکلاس `Thread`

- برای ایجاد نخ جدید: یک شیء از این کلاس بسازیم و متده `start` آن را فراخوانی کنیم
  - برنامه فوق دو نخ (جریان اجرایی همروند) دارد
    - یکی `Salam` و `Khodahafez` را چاپ می‌کند و دیگری `Hello` و `Bye`

راه دوم: پیاده‌سازی واسط Runnable

```
class MyRunnable implements Runnable{  
    @Override  
    public void run() {  
        System.out.println("Hello");  
        System.out.println("Bye");  
    }  
}
```

```
Thread t = new Thread(new MyRunnable());  
t.start();
```

- برای ایجاد نخ جدید: یک شیء (مثلاً با نام r) از این کلاس جدید بسازیم
- یک شیء از کلاس Thread بسازیم (مثلاً با نام t) و در سازنده آن r را پاس کنیم
- متدهای start را روی t فراخوانی کنیم

- راه اول (زیرکلاس Thread) بهتر است یا راه دوم (پیاده‌سازی واسط Runnable)؟

- هرچند راه اول پیاده‌سازی ساده‌تری دارد

- در راه دوم دست طراح بازتر است تا کلاس موردنظر از کلاسی دلخواه ارثبری کند

- اگر کلاس ما زیرکلاس Thread باشد نمی‌تواند از کلاس دیگری ارثبری کند

- معمولًاً واسط Runnable پیاده‌سازی می‌شود

- چرا متدهای run را پیاده‌سازی می‌کنیم ولی متدهای start را فراخوانی می‌کنیم؟

- متدهای start یک متدهای خاص در کلاس Thread است

- که یک فرایند سطح پایین و سیستمی (ایجاد نخ جدید) را اجرا می‌کند

- و در نخ جدید، متدهای run را صدا می‌زنند

- فراخوانی متدهای run فراخوانی تابعی معمولی است که به ایجاد نخ جدید منجر نمی‌شود

هایی که توسط app server ساخته می‌شوند را خودش هندل می‌کند.

ما میتوانیم `Thread` هایی که میسازیم را هندل کنیم

****

متدهای Thread

- برای هر نخی که اجرا می‌شود، یک شیء از کلاس `Thread` ساخته شده است
  - متدهای شیء `Thread` امکاناتی برای نخ متناظر ارائه می‌کنند
  - متدهای کلاس `Thread`
- `run`, `start`, `getId`, `setPriority`, `setDaemon`, ...
    - متداستاتیک `currentThread` : نخ جاری را برمی‌گرداند
  - متداستاتیک `sleep` : نخ جاری مدتی به خواب می‌رود
    - (اجرای آن به اندازه مشخصی متوقف می‌شود و سپس ادامه می‌یابد)
    - نحوه فراخوانی: `sleep(m, n)` یا `sleep(m)`
  - اجرای این نخ به مدت `m` میلی ثانیه و `n` نانوثانیه متوقف می‌شود

**** ربطی به `lock` ندارد. متدهای از `Class Thread` است.

متدهای join

- گاهی لازم است کار یک نخ تمام شود، تا اجرای یک بخش از کد ادامه یابد
- مثلاً نخ «ارسال پیام» متوقف شود تا کار نخ «جستجوی ویروس» تمام شود
- یک نخ می‌تواند تا اتمام یک نخ دیگر منتظر بماند (موقتاً متوقف شود)
- این کار با کمک متدهای `join` انجام می‌شود

```
Thread virusScan = new VirusScanThread();
virusScan.start();
prepareEmail();
virusScan.join();
sendEmail();
```

نکته:

متدهای `join` و `sleep` ممکن است خطای `InterruptedException` پرتاب کنند

اولویت نخ

- اولویت (priority) یک نخ قابل تنظیم است
- اولویت نخ، با کمک متده است setPriority تغییر می‌کند
- اولویت یک عدد بین ۱ تا ۱۰ است که میزان اهمیت نخ را نشان می‌دهد
- سیستم عامل سعی می‌کند نخ‌های بالا اولویت بالا را بیشتر اجرا کند
- زمان بیشتری از CPU به نخ‌های بالا اولویت تخصیص می‌یابد

```
MyThread th = new MyThread();
th.setPriority(Thread.MAX_PRIORITY);
th.start();
```

```
MIN_PRIORITY = 1;
NORM_PRIORITY = 5;
MAX_PRIORITY = 10;
```

نخ‌های شبح (Daemon Threads)

- نوع خاصی از نخ‌ها هستند که در پس زمینه اجرا می‌شوند
- معمولاً خدماتی به سایر نخ‌ها ارائه می‌کنند و مستقلانه و به تنها بی معنا ندارند
- مثلاً زباله‌روب (garbage collector) یک daemon thread است
- از آنجا که اجرای مستقل و تنها آن‌ها بی معنی است:
- اگر فقط نخ‌های شبح در یک برنامه زنده باشند و نخ‌های معمولی پایان یافته باشند، JVM نخ‌های شبح را هم خاتمه می‌دهد و برنامه پایان می‌پذیرد
- با استفاده از متده است setDaemon() : نخ به صورت شبح یا معمولی تغییر می‌کند

```
MyThread th = new MyThread();
th.setDaemon(true);
th.start();
```

• مثال:

کوییز

```
class T extends Thread {  
    public void run() {  
        for (int i = 1; i <= 100; i++)  
            System.out.println(i);  
    }  
}  
class R implements Runnable{  
    public void run() {  
        for (char c = 'A'; c < 'Z'; c++)  
            System.out.println(c);  
    }  
}  
public class Threading{  
    public static void main(String[] args) {  
        new Thread(new R()).start();  
        new T().start();  
        new Thread(new R()).start();  
        new T().start();  
        for (char c = 'a'; c < 'z'; c++)  
            System.out.println(c);  
    }  
}
```

- این برنامه چند نخ دارد؟

پنج نخ و ۴ نخ همروند جدید (main)

- خروجی؟ چاپ موارد زیر:

دو بار از ۱ تا ۱۰۰

دو بار از A تا Z

یک بار از a تا z

- اما ترتیب چاپ قابل پیش‌بینی نیست

مثالاً شاید بعد از A عدد ۱ و سپس a چاپ شود

The screenshot shows an IDE interface with two panes. The left pane displays the Java code for `ThreadPractice.java`. The right pane shows the console output.

Code (ThreadPractice.java):

```
13     }  
14 }  
15 }  
16  
17 public class ThreadPractice {  
18     public static void main(String[] args) {  
19         new Thread(new Printer()).start();  
20         new Thread(new Printer()).start();  
21         for(char c='A';c<='Z';c++)  
22             try{  
23                 Thread.sleep(10);  
24             }catch(InterruptedException e){  
25                 e.printStackTrace();  
26             }  
27             System.out.println(c);  
28     }  
29 }  
30 }  
31 }
```

Console Output:

```
<terminated> ThreadPractice [Java Application] D:\java\jre8\bin\javaw.exe  
J  
9  
K  
10  
L  
11  
M  
12  
N  
13  
O  
14  
P
```

```
1 package ir.javacup.threa
2
3 class PrintThread implem
4 @Override
5 public void run() {
6     for (int i = 0; i <
7         try{
8             Thread.sleep(10)
9         }catch(Interrupted
10             e.printStackTrace()
11         }
12
13     System.out.println(i);
14 }
15 Thread currentThread = Thread.currentThread();
16 System.out.println(currentThread.getId());
17 System.out.println(currentThread.getName());
18 }
19 }
```

```
18 }
19 }
20
21 public class ThreadPract
22 public static void mai
23     new Thread(new Print
24
25     for(char c='A';c<='Z'
26         try{
27             Thread.sleep(10)
28         }catch(Interrupted
29             e.printStackTrace();
30         }
31     System.out.println(c);
32 }
33 Thread currentThread = Thread.currentThread();
34 System.out.println("Main:"+currentThread.getId());
35 System.out.println("Main:"+currentThread.getName());
36 }
```

Debug

ThreadPractice [Java Application]

- ir.javacup.threading.ThreadPractice at localhost:61006
- Thread [main] (Suspended (breakpoint at line 31 in ThreadPractice))
  - ThreadPractice.main(String[]) line: 31
- Thread [Thread-0] (Suspended (breakpoint at line 13 in PrintThread))
  - PrintThread.run() line: 13
  - Thread.run() line not available

D:\java\jre8\bin\javaw.exe (Mar 13, 2016, 2:58:07 PM)

Variables Breakpoints Expressions

PrintThread [line: 13] - run()
ThreadPractice [line: 31] - main(String[])

Hit count: Suspend thread Suspend VM
Conditional Suspend when 'true' Suspend when value changes
<Choose a previously entered condition>

ThreadPractice.java Thread.class

```
29         e.printStackTrace();
30     }
31     System.out.println(c);
32 }
33 Thread currentThread = Thread.currentThread();
34 System.out.println("Main:"+currentThread.getId());
35 System.out.println("Main:"+currentThread.getName());
36
37 }
```

Debug

ThreadPractice [Java Application]

- ir.javacup.threading.ThreadPractice at localhost:61006
- Thread [main] (Suspended)
- Thread [Thread-0] (Suspended)
  - PrintThread.run() line: 9
  - Thread.run() line: not available

D:\java\jre8\bin\javaw.exe (Mar 13, 2016, 2:58:07 PM)

Variables Breakpoints

PrintThread [line: 13]
ThreadPractice [line]

Hit count: Suspend when 'true'
Conditional Suspend when value changes
<Choose a previously entered condition>

Debug

ThreadPractice [Java Application]

- ir.javacup.threading.ThreadPractice at localhost:61006
- Thread [main] (Suspended)
- Thread [Thread-0] (Suspended)
  - PrintThread.run() line: 9
  - Thread.run() line: not available

D:\java\jre8\bin\javaw.exe (Mar 13, 2016, 2:58:07 PM)

Variables Breakpoints

PrintThread [line: 13]
ThreadPractice [line]

Hit count: Suspend when 'true'
Conditional Suspend when value changes
<Choose a previously entered condition>

ThreadPractice.java Thread.class

```
4 @Override
5 public void run() {
6     for (int i = 0; i < 100; i++){
7         try{
8             Thread.sleep(10);
9         }catch(InterruptedException e){
10             e.printStackTrace();
11     }
12 }
```

- قبل‌اً دیده بودیم که:
- در حافظه هر برنامه، بخش‌هایی مثل پشته (stack) و Heap وجود دارد
- متغیرهای محلی در پشته و اشیاء در Heap نگهداری می‌شوند
- در واقع هر نخ، یک پشته مخصوص خودش دارد
- مثلاً اگر دو نخ مختلف، یک متده‌یکسان را فراخوانی کنند، هر نخ، حافظه مجزایی برای متغیرهای محلی آن متده است، در پشته خودشان خواهند داشت
- ولی همه نخها از حافظه Heap به‌طور مشترک استفاده می‌کنند
- دو نخ مختلف، می‌توانند از یک شیء مشترک استفاده کنند

بخش‌های بحرانی (Critical Section)

- دو نخ مختلف، می‌توانند همزمان از یک شیء مشترک استفاده کنند
- این وضعیت ممکن است مشکلاتی را ایجاد کند. مثال:
- همزمان که یک نخ در حال تغییر یک شیء است، یک نخ دیگر همان شیء را تغییر دهد
- در زمانی که یک نخ مشغول کار با یک فایل است، یک نخ دیگر آن فایل را ببندد
- بخش‌های بحرانی (critical section) :
- بخش‌هایی از برنامه که نمی‌خواهیم همزمان توسط چند نخ اجرا شوند
- اگر یک نخ وارد بخش بحرانی شد، نباید نخ دیگری وارد آن شود
- اجرای نخ دوم باید متوقف شود، تا زمانی که اجرای بخش بحرانی در نخ اول خاتمه یابد

چند اصطلاح

- منبع مشترک (shared resource)
- یک موجود (متغیر، شیء، فایل، دستگاه، ...) که هم زمان در چند نخ، مورد استفاده است
- شرایط مسابقه (race condition)
- شرایطی که در آن چند نخ، هم زمان به یک منبع مشترک دسترسی می‌یابند
- وحداقل یکی از نخها سعی در تغییر منبع مشترک دارد
- بخش بحرانی (critical section)
- بخشی از برنامه‌ی هر نخ، که در آن وارد شرایط مسابقه می‌شود
- انحصار متقابل (Mutex Mutual Exclusion)
- چند نخ نباید هم زمان بخش بحرانی را اجرا کنند
- با ورود یک نخ به بخش بحرانی، باید از ورود نخ‌های دیگر به بخش بحرانی جلوگیری شود

معنای synchronized

- هر شیئی در جاوا می‌تواند به عنوان مجوز ورود به بخش بحرانی استفاده شود
- هرگاه یک متدهynchronized روی یک شیء فراخوانی شود، قبل از ورود به این متده، سعی می‌کند قفل همان شیء را بگیرد
  - یعنی قفل this را بگیرد
  - به ازای هر شیء، یک قفل وجود دارد
- وقتی یک متدهynchronized در حال اجراست:
- هم زمان هیچ متدهynchronized دیگری روی همان شیء آغاز نمی‌شود
- چون تا پایان این متده، متده دیگری نمی‌تواند قفل this را بگیرد

- برنامهنویس باید بخش‌های بحرانی برنامه و شرایط ورود به آن‌ها را مشخص کند
- هر نخ، هنگام ورود به یک بخش بحرانی یک قفل (lock) را در اختیار می‌گیرد
- اگر همین قفل را قبلاً یک نخ دیگر گرفته باشد، نمی‌تواند وارد بخش بحرانی شود
- و تا زمان آزاد شدن قفل منتظر می‌ماند
- هنگام خروج از بخش بحرانی، قفلی که گرفته را آزاد می‌کند
- برنامهنویس مشخص می‌کند که برای ورود به هر بخش، چه قفلی لازم است

لطفاً از این مطلب پنهان نگیرید

****

```
public class BankAccount {
    private float balance;
    public synchronized void deposit(float amount) {
        balance += amount;
    }
    public synchronized void withdraw(float amount) {
        balance -= amount;
    }
}
```

مثال

- در این کلاس:

متدهای withdraw و deposit (واریز و برداشت) بخش‌های بحرانی هستند

- اگر یک نخ مشغول تغییر موجودی یک حساب (balance) است،

نباید یک نخ دیگر سعی در تغییر موجودی بدهد

- باید صبر کند تا کار نخ قبلی تمام شود

- بخش بحرانی با کلیدواژه **synchronized** مشخص می‌شود

سؤال: کدام گزینه‌ها صحیح هستند؟

```
public class BankAccount {  
    private float balance;  
    public synchronized void deposit(float amount) {  
        balance += amount;  
    }  
    public synchronized void withdraw(float amount) {  
        balance -= amount;  
    }  
}
```

۱- هیچ گاه دو نخ مختلف نمی‌توانند متدهای deposit را همزمان اجرا کنند

۲- اگر یک نخ در حال اجرای deposit نمی‌تواند اجرای withdraw را آغاز کند

۳- اگر یک نخ روی شیء X متدهای deposit را اجرا می‌کند،
نخ دیگری نمی‌تواند اجرای deposit روی همان شیء (X) را آغاز کند

۴- اگر یک نخ روی شیء X متدهای withdraw روی همان شیء (X) را آغاز کند
نخ دیگری نمی‌تواند اجرای withdraw روی همان شیء (X) را آغاز کند

• در موارد فوق منظور از همزمان، هموارند است (یعنی قبل از پایان یکی، دیگری شروع شود)

بلوک synchronized

- دیدیم یک متدهای synchronized باشد
- یعنی هر نخ باید قبل از ورود به متدهای synchronized قفل this را بدست آورد و در انتهای آزاد کند
- امکان ایجاد بخش بحرانی با کمک قفلی به جزء this هم وجود دارد
- این کار با ایجاد بلوک synchronized و ذکر یک شیء ممکن است

```
List<String> names; • مثال:  
...  
synchronized(names){  
    names.add("ali");  
}
```

blوک synchronized

- یعنی دو نخ مختلف به شرطی می‌توانند همزمان وارد این بلوک شوند
که شیء names در آن دو نخ متفاوت باشد

****

- این دو تعریف برای متد g تقریباً هم معنی هستند:

```
void g() {  
    synchronized(this) {  
        h();  
    }  
}
```

```
synchronized void g() {  
    h();  
}
```

- اگر یک متد استاتیک synchronized شود:

یعنی هر نخ برای ورود به متد باید قفل کلاس را بگیرد (به جای قفل یک شیء)

- یعنی هیچ دو نخی همزمان نمی‌توانند این متد را اجرا کنند

- یک متد غیراستاتیک synchronized را ممکن است دو نخ همزمان اجرا کنند،
به شرطی که روی دو شیء مختلف فراخوانی شوند

lock کار می‌کنند و از Class Object با **** هستند.

متدهای notify و wait

- گاهی لازم است دو نخ با هم تعامل داشته باشند

- گاهی یک نخ، صبر کند (wait) تا نخی دیگر به آن خبر دهد (notify)

- مثلاً فرض کنید دو نخ داریم: ۱- نمایش‌دهنده ویروس‌ها ۲- جستجوگر ویروس‌ها

- نخ اول متوقف می‌شود، هرگاه نخ دوم ویروسی پیدا کند، به نخ اول خبر می‌دهد هربار نخ اول باخبر می‌شود، به اجرا (نمایش ویروس) ادامه می‌دهد و سپس دوباره متوقف می‌شود

- متدهای wait و notify برای برقراری تعامل بین نخ‌ها استفاده می‌شوند

- این متدها در کلاس Object تعریف شده‌اند، final هستند

- از پیاده‌سازی سطح پایین (native) استفاده می‌کنند

- وقتی یک نخ متد wait را روی یک شیء دلخواه فراخوانی می‌کند، متوقف می‌شود تا این که یک نخ دیگر، روی همان شیء متد notify را فراخوانی کند

- روی هر شیء، تعدادی نخ wait کرده‌اند
- هر شیء، فهرستی از نخ‌های منتظر دارد
- با هر فراخوانی notify روی یک شیء، یکی از این نخ‌ها بیدار می‌شود
- یکی از نخ‌هایی که روی آن شیء منتظر هستند، اجرایش را ادامه می‌دهد
- متدهای notifyAll همه‌ی نخ‌های منتظر روی آن شیء را بیدار می‌کند
- نکته: متدهای wait می‌توانند حداقل مهلت انتظار را مشخص کنند
- مثلاً; wait(100) یعنی بعد از ۱۰۰ میلی‌ثانیه از انتظار خارج شود
(حتی اگر در این مدت، متدهای notify توسط نخ دیگری روی این شیء فراخوانی نشود)

- متدهای notify و wait فقط در صورتی روی شیء X قابل فراخوانی هستند که در یک بلوک synchronized(X) قرار گرفته باشد
- یک نخ برای فراخوانی wait یا notify روی یک شیء باید قفل آن شیء را گرفته باشد
- وگرنه خطای IllegalMonitorStateException پرتاب می‌شود
- البته با فراخوانی X.wait، بلافاصله قفل X آزاد می‌شود
- تا نخ‌های دیگر بتوانند وارد بلوک synchronized(X) شوند
- و X.notify را صدا بزنند تا این نخ از حالت انتظار (waiting) خارج شود

```
synchronized (obj) {
    obj.notify();
}
```

```
synchronized void f() {
    wait();
}
```

• مثال:

متدهای interrupt

- گاهی یک نخ منتظر است و اجرای آن متوقف شده است
- مثلاً به خاطر فراخوانی sleep یا join یا wait به حالت انتظار رفته است
- در این حالت اگر متدهای interrupt روی شیء این نخ فراخوانی شود:

  - نخ منتظر، از حالت انتظار خارج می‌شود
  - دریافت می‌کند InterruptedException و یک

- به همین دلیل است که متدهای wait و join و sleep این خطا را پرتاب می‌کنند

```

public class Interrupting extends Thread {
    public static void main(String[] a)
        throws InterruptedException{
        Interrupting t = new Interrupting();
        t.start();
        Thread.sleep(1000);
        t.interrupt();
    }
    @Override
    public synchronized void run() {
        try {
            wait();
            System.out.println("After wait");
        } catch (InterruptedException e) {
            System.out.println("Interrupted");
        }
        System.out.println("Resume");
    }
}

```

مثال

Interrupted
Resume

مثال

```
System.out.println("Main Starts.");
Scan scan = new Scan();
Object obj = scan.obj = new Object();
scan.start();
synchronized (obj) {    obj.wait();    }
System.out.println("Main other jobs");
```

نتیجه:

تا زمانی که Scan چاپ نشود، Main other jobs خواهد شد

```
class Scan extends Thread {
    public Object obj;
    public void run() {
        try { Thread.sleep(1000); } catch (InterruptedException e) {} ...
        System.out.println("Scan");
        synchronized (obj) {    obj.notify();    }
        System.out.println("Scan other jobs");
    }
}
```

سؤال

• تفاوت فراخوانی sleep و wait و join چیست؟

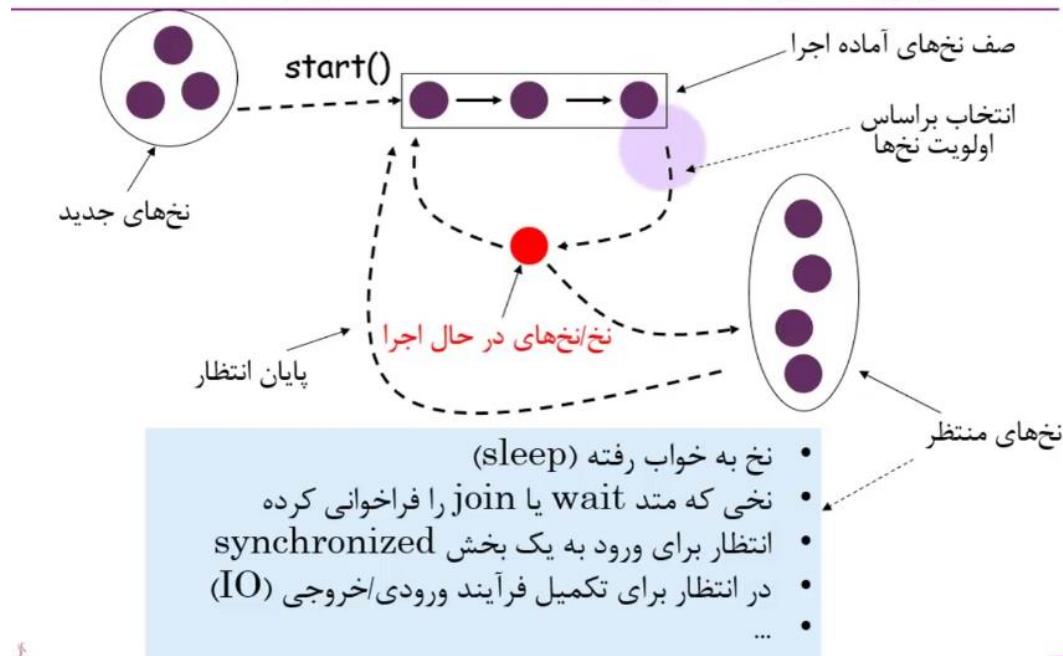
• پاسخ:

sleep : برای مدت مشخصی متوقف می‌شود و سپس به اجرا ادامه می‌دهد

wait : متوقف می‌شود تا یک نخ دیگر آن را باخبر (notify) کند

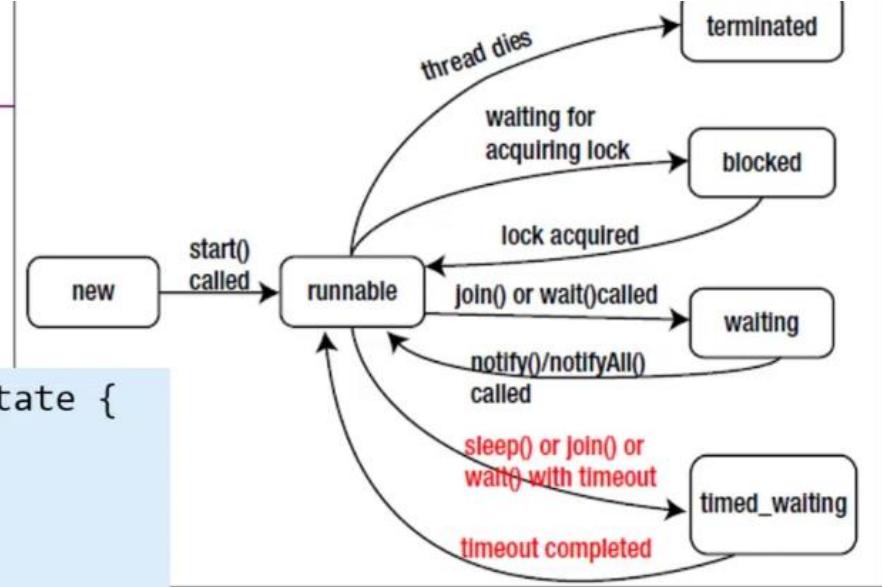
join : متوقف می‌شود تا یک نخ دیگر پایان یابد

داستان زندگی یک نخ

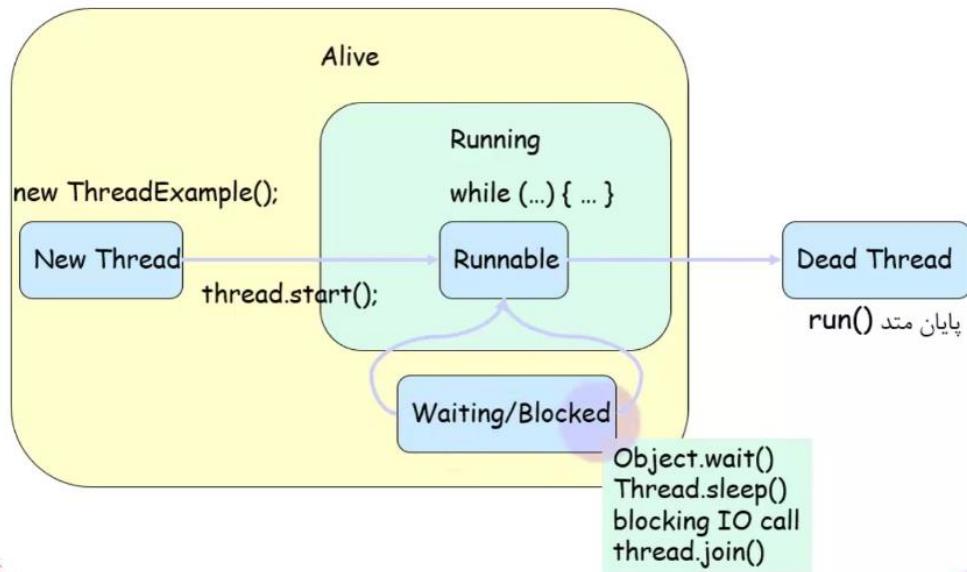
حالت‌های نخ

```
public enum State {
    NEW,
    RUNNABLE,
    BLOCKED,
    WAITING,
    TIMED_WAITING,
    TERMINATED;
}
```


- متد getState() برای هر شیء از نوع Thread وضعیت آن نخ را برمی‌گرداند

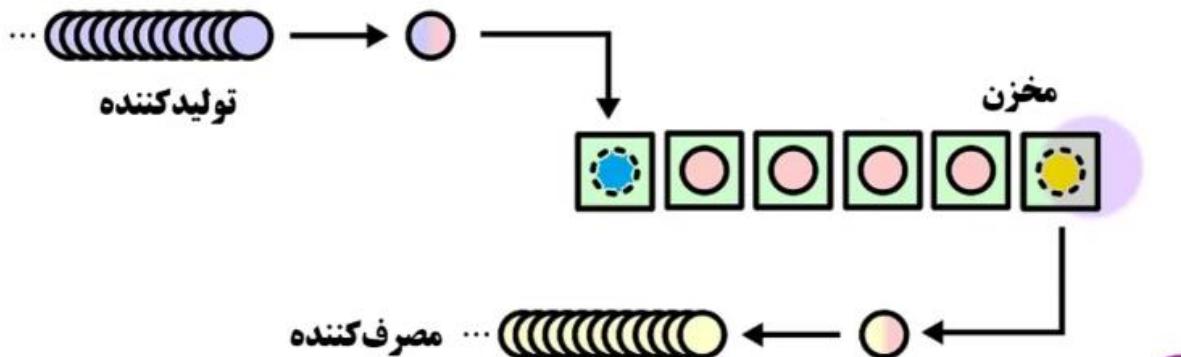
نگاهی دیگر به حالت‌های نخ

چند نکته درباره مسئله تولیدکننده/صرف‌کننده

- دو نخ مختلف همزمان نباید با مخزن کار کنند
- اگر یکی مشغول خواندن یا نوشتمن از مخزن است، نخ دیگری وارد نشود
- اگر مخزن خالی است، نخ مصرف‌کننده باید منتظر بماند تا یک تولیدکننده، داده تولید کند
- در صورتی که اندازه مخزن محدود است:

اگر مخزن پراست، نخ تولیدکننده باید منتظر بماند تا یک مصرف‌کننده، داده مصرف کند


```
class Producer extends Thread {  
    List<Integer> list;  
    Producer(List<Integer> l) {  
        list = l;  
    }  
    public void run() {  
        for (Integer i = 0; i < 100; i++) {  
            synchronized (list) {  
                Integer num = (int) (Math.random() * 1000);  
                System.out.println("Added:" + num);  
                list.add(num);  
                list.notify();  
            }  
            try {  
                Thread.sleep((long) (Math.random() * 10));  
            } catch (InterruptedException e) {}  
        }  
    }  
}
```

```
class Consumer extends Thread {  
    List<Integer> list;  
    Consumer(List<Integer> l) {  
        list = l;  
    }  
    public void run() {  
        for (Integer i = 0; i < 100; i++) {  
            synchronized (list) {  
                while (list.size() == 0)  
                    try {  
                        list.wait();  
                    } catch (InterruptedException e) {}  
                Integer fetch = list.remove(0);  
                System.out.println("Fetched:" + fetch);  
            }  
        }  
    }  
}
```

```
class ProducerConsumer1 {  
    public static void main(String args[])  
        throws InterruptedException {  
  
        List<Integer> list = new LinkedList<>();  
  
        Thread[] threads = {  
            new Producer(list),new Producer(list),  
            new Consumer(list),new Consumer(list) };  
  
        for (Thread thread : threads)  
            thread.start();  
  
        for (Thread thread : threads)  
            thread.join();  
  
        System.out.println("Finished:" + list.size());  
    }  
}
```

```
Added:867  
Fetched:867  
Added:461  
Fetched:461  
Added:385  
Fetched:385  
Added:495  
Fetched:495  
Added:558  
Fetched:558  
Added:961  
Fetched:961  
Added:591  
Added:27  
Added:797  
Added:188  
Fetched:591  
Fetched:27  
Fetched:797  
Fetched:188  
Added:233  
Added:902  
Fetched:233  
Fetched:902  
Added:955  
Added:556
```

- امکانات سیستم‌عامل‌ها برای برنامه‌نویسی چندنخی
- نحوه مدیریت و زمان‌بندی نخ‌ها توسط سیستم‌عامل
- مزایا و معایب برنامه‌نویسی چندنخی
- در چه مواردی، چندنخی باعث افت کارایی برنامه می‌شود

امکانات سطح بالا برای همروندی

- امکاناتی برای مدیریت دسترسی همزمان به اشیاء مشترک دیدیم:
  - synchronized, wait, notify, ...
    - این موارد، امکاناتی سطح پایین هستند
    - از نسخه ۵ جوا، برخی امکانات سطح بالا و جدید برای مدیریت همروندی اضافه شد
  - High-level concurrency APIs
    - این امکانات در بسته‌ی **java.util.concurrent** قرار دارند
    - معمولاً کارایی بهتری به نسبت امکانات قدیمی دارند
    - از پردازنده‌های چندهسته‌ای امروزی به خوبی بهره می‌برند
    - در بسیاری از کاربردها، برنامه‌نویسی را ساده‌تر می‌کنند
    - برای کاربردهای متنوع، امکانات متفاوت و متنوعی ایجاد شده است

Thread-safe مفهوم

- برخی از کلاس‌ها، thread-safe هستند: ایمن در همروندي
- استفاده از اشیاء این کلاس‌ها به صورت همرونده، ایمن است
- از اشیاء این کلاس‌ها می‌توانیم به طور مشترک در چند نخ استفاده کنیم
- برای استفاده از این اشیاء در چند نخ همزمان، نیازی به قفل یا synchronized نیست
- تمهیدات لازم در داخل همان کلاس پیاده‌سازی شده است
- مثال:

نایمن در همروندي	ایمن در همروندي (Thread-safe)
ArrayList	Vector
HashMap	ConcurrentHashMap
StringBuilder	StringBuffer

- کلاس‌های معمولی بهترند یا معادل thread-safe آن‌ها؟
  - مثلاً بهتر نیست همیشه به جای ArrayList از Vector استفاده کنیم؟
    - خیر
  - اگر نیاز به استفاده مشترک از یک شیء در چند نخ نداریم، کلاس‌های معمولی کارترند
  - تمهیداتی که برای thread-safety پیاده شده (مثل synchronized) اجرا را کنترل می‌کند
- اشیاء تغییرناپذیر (immutable) همواره thread-safe هستند
  - ویژگی‌های اشیاء تغییرناپذیر بعد از ساخت این اشیاء قابل تغییر نیست
  - مثلاً setter ندارند. مانند: Integer و String
  - امکان تغییر وضعیت آن‌ها وجود ندارد: استفاده از آن‌ها در چند نخ همزمان ایمن است

- کلاس‌های `StringBuilder` و `StringBuffer` هر دو برای نگهداری رشته هستند
- برخلاف کلاس `String` اشیاء این کلاس‌ها تغییرپذیر (`mutable`) هستند
- مثلاً برای اضافه کردن یک مقدار به انتهای رشته، متدهای `append` دارند

```
StringBuffer buffer = new StringBuffer("12");
buffer.append("345");
String s = buffer.toString();    12345
```

- با کلاس `StringBuilder` هم دقیقاً به همین شکل می‌توان کار کرد

- اما متدهای تغییردهنده در `StringBuffer` به صورت `synchronized` هستند

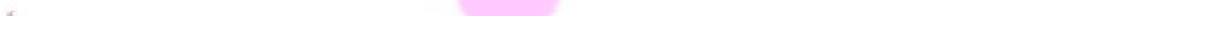
```
public synchronized StringBuffer append(String str) {...}
```

- `StringBuilder` یک کلاس `thread-safe` است، ولی `StringBuffer` نیست

عملیات اتمیک (Atomic)

- گاهی یک عملیات ظاهرآ ساده ممکن است به چند دستور سطح پایین ترجمه شود
- مثلاً `i++` به `i=i+1` ترجمه شود (خواندن `i`، عملیات جمع و تغییر مقدار `i`)
- نباید در میانه اجرای این عملیات، نخ دیگری از این متغیر استفاده کند
- گاهی چند عملیات ظاهرآ مستقل، به یک دستور سطح پایین قابل ترجمه هستند
- **عملیات اتمیک:** همه عملیات، یکجا اجرا شود (در میان اجرای آن، نخ دیگری وارد نشود)
- کل عملیات به صورت یک دستور سطح پایین اجرا شود (در صورت پشتیبانی پردازنده)
- یا با گرفتن قفل پیاده‌سازی شود: برای نخهای دیگر به توقف (`blocking`) منجر شود
- گاهی برای انواع ساده (مثل عدد و آرایه) به عملیات اتمیک نیاز داریم
- مانند افزایش یک متغیر عددی، و یا «خواندن و تغییر» مقدار یک متغیر

کلاس‌های اتمیک (Atomic Class)

- برخی عملیات بر روی اشیاء این کلاس‌ها به صورت اتمیک ممکن شده است
- اجرای متغیر اتمیک کاراتر از پیاده‌سازی با قفل و synchronized و ... خواهد بود
- کلاس‌های اتمیک جاوا در بسته‌ی `java.util.concurrent.atomic` هستند
- مانند `AtomicLongArray` ، `AtomicLong` ، `AtomicInteger` و ...
- متغیرهای کلاس‌های اتمیک
- به صورت امن در چند نخ قابل اشتراک هستند `thread-safe`
- برای استفاده در چند نخ نیازی به قفل و synchronized و ... ندارند `lock-free`

```
AtomicInteger()
AtomicInteger(int initialValue)
int get()
void set(int newVal)
int getAndSet(int newValue)
int getAndIncrement()
int getAndDecrement()
boolean compareAndSet (int expect, int update)
```

```
AtomicInteger at = new AtomicInteger(12);
int a_12 = at.get();
at.set(20); //at=20
int a_21 = at.incrementAndGet(); //at=21
int b_21 = at.getAndIncrement(); //at=22
int a_27 = at.addAndGet(5); //at=27
boolean is9_false = at.compareAndSet(9, 3); //at=27
boolean is27_true = at.compareAndSet(27, 30); //at=30
```

AtomicInteger : مثال

- برخی متدهای این کلاس:

: مثال

- متغیرهای اتمیک، `thread-safe` هستند

- بدون نیاز به قفل و synchronized و ... از آن‌ها در چند نخ استفاده می‌کنیم

- از بین کلاس‌های زیر،
- ١- چه کلاس‌هایی تغییرناپذیر (Immutable) هستند؟
- ٢- چه کلاس‌هایی thread-safe هستند؟
- ٣- اشیاء چه کلاس‌هایی را بدون نیاز به قفل و synchronized می‌توانیم بین چند نخ به اشتراک بگذاریم؟

- String ١ ٣و٢
- Integer ١ ٣و٢
- AtomicLong ٣و٢
- ArrayList
- HashMap
- ConcurrentHashMap ٣و٢

نکته:
 - سوال ٢ و ٣ یکی هستند
 - هر چه immutable باشد، thread-safe هم هست
 (ونه لزوماً برعکس)

ظرف‌های همروند (Concurrent Collections)

- راهی ساده برای این‌که یک کلاس thread-safe شود:
- همه متدها را synchronized کنیم! (اما این راه کارایی مناسبی ندارد)
- از نسخه ۵ (JDK 1.5) بسته java.util.concurrent به جاوا اضافه شد
- این بسته شامل کلاس‌های جدید همروند است
- این کلاس‌ها، نه تنها thread-safe هستند، بلکه کارایی مناسبی در برنامه‌های همروند دارند
- قفل‌ها به صورت بهینه گرفته و آزاد می‌شوند

ConcurrentHashMap مثلاً یک map است که به اشتراک گذاشتن اشیاء آن بین چند نخ، امن است

- مانند:
- ArrayBlockingQueue
- ConcurrentHashMap
- CopyOnWriteArrayList

مثال: واسط BlockingQueue

- یکی از زیرواسطهای Queue که thread-safe است
- معرفی متدهای put برای اضافه کردن و متدهای take برای حذف از صف
- هنگام استفاده از اشیائی از این نوع، در صورت لزوم هنگام خواندن و نوشتمن، نخ در حال اجرا معطل می‌شود
- اگر صف خالی باشد، هنگام خواندن متوقف می‌شود تا عضوی به صف اضافه شود
- اگر ظرفیت صف پر باشد، هنگام نوشتمن متوقف می‌شود تا عضوی از صف خارج شود
- مشابه مفهوم تولیدکننده/صرفکننده (producer/consumer)
- **ArrayBlockingQueue**: پیاده سازی این واسط مبتنی بر آرایه با طول ثابت
- **LinkedBlockingQueue**: پیاده سازی مبتنی بر لیست پیوندی

اشیاء هماهنگ کننده (Synchronizer)

- یک شیء هماهنگ کننده (synchronizer) برای ایجاد هماهنگی بین چند نخ استفاده می‌شود
  - چنین شیئی، یک وضعیت (حالت درونی) دارد و با توجه به این وضعیت، به نخهای همکار، اجازه اجرا یا توقف می‌دهد
  - کلاس‌های متفاوتی برای کاربردهای مختلف ایجاد شده است. مانند:
    - Semaphore
    - CountDownLatch
    - Exchanger
    - CyclicBarrier
- در این زمینه، قبلاً امکانات سطح پایین‌تری مانند *wait* و *notify* را دیده بودیم

سمافور (Semaphore)

- دسترسی به منابع مشترک را کنترل می‌کند
- یک عدد برای تعیین تعداد «استفاده‌کننده‌های همزمان» نگهداری می‌کند
- این عدد حالت سمافور را مشخص می‌کند
(حداکثر تعداد نخ‌هایی که همزمان از منبع مشترک استفاده می‌کنند)
- متدهای اصلی سمافور: `release()` و `acquire()`
- هر نخ قبل از استفاده از شیء مشترک، باید متدهای `acquire` را فراخوانی کند
  - اگر حالت سمافور صفر باشد، این متدهای بلاک می‌شود (اجرای نخ متوقف می‌شود)
(تعداد نخ‌هایی که همزمان وارد شده‌اند، از عدد اولیه تعیین‌شده بیشتر شده است)
- هر نخ در پایان استفاده از شیء مشترک، باید متدهای `release` را فراخوانی کند
  - موجب آزاد شدن یک نخ (که منتظر `acquire` است) می‌شود

مثال: پیاده‌سازی تولید‌کننده/صرف‌کننده با سمافور

```
semaphore.acquire();
synchronized (list) {
    obj = list.remove(0);
}
```

صرف‌کننده

```
synchronized(list){
    list.add(obj);
}
semaphore.release();
```

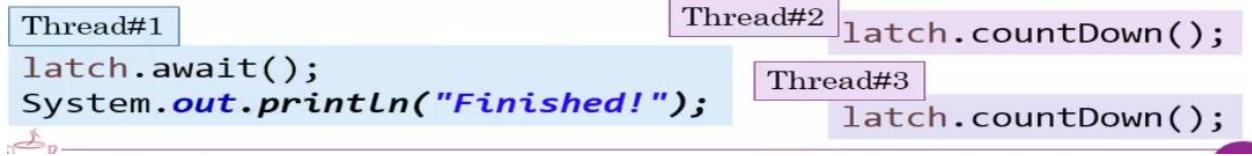
تولید‌کننده

- اشیاء `semaphore` و `list` بین چند نخ به اشتراک گذاشته می‌شود
- شیء سمافور مشترک (`sem`) به صورت زیر ایجاد شده است:
`Semaphore sem = new Semaphore(0);`
- دو دغدغه:
  - دو نخ، همزمان از لیست مشترک استفاده نکنند $\leftarrow$ synchronized
  - اگر لیست خالی است، نخ مصرف‌کننده متوقف شود $\leftarrow$ سمافور

CountDownLatch هماهنگ‌کننده

- یک هماهنگ‌کننده (Synchronizer) دیگر
- به چند نخ اجازه می‌دهد تا پایان یک شمارش معکوس متوقف شوند
- کاربرد: در نخ‌های مختلف تعداد مشخصی عملیات باید رخ دهنند، تا امکان ادامه برخی نخ‌ها فراهم شود
- متدهای اصلی این کلاس:
  - متод `await`: منتظر پایان شمارش معکوس می‌شود
  - متود `countDown`: شمارش معکوس را یک واحد پیش می‌برد

```
CountDownLatch latch = new CountDownLatch(2);
```


Lock واسط

- بسته‌ی `java.util.concurrent.locks` از جوا ۵ اضافه شد
- شامل واسطه‌ها و کلاس‌های جدید برای گرفتن قفل در برنامه‌های همروند
- مثل واسطه‌های `Condition` و `ReadWriteLock` ، `Lock`
- با کمک `lock`: دسترسی همزمان چند نخ به یک بخش حیاتی را محدود می‌کنیم
  - تا در هر لحظه حداقل یکی از نخ‌ها در حال اجرای بخش حیاتی باشد
  - امکانی مشابه `synchronized` ، اما پیچیده‌تر و انعطاف‌پذیرتر
  - `Lock ← Condition` قفل ضمنی و `Synchronized ← Lock` قفل صریح
  - هدف هر دو ساختار یکی است:
- در هر لحظه تنها یک نخ به منبع مشترک (بخش بحرانی) دسترسی دارد

اشیاء Lock

- با کمک شیء Lock ، محل گرفتن و آزادسازی قفل توسط برنامهنویس مشخص می شود
• متدهای مهم واسط Lock :

- (synchronized) متدهای lock و unlock برای گرفتن و آزادسازی قفل (مثل بلوک Lock)
- متدهای lock قفل همان شیء Lock را می گیرد و unlock قفل را آزاد می کند
- متدهای lock مانند tryLock عمل می کند، ولی اگر قفل آزاد نبود، متوقف نمی شود

```
Lock l = new ReentrantLock();
l.lock();
try {
    ... // critical section
}finally {
    l.unlock();
}
```

مثال

non-blocking

• اگر نتواند قفل را بگیرد:
برمی گرداند false

- یکی از کلاس هایی که واسط Lock را پیاده سازی کرده است: ReentrantLock

واسط WriteLock

- یک بخش بحرانی از یک برنامه را در نظر بگیرید که در آن:
  - بسیاری از نخ ها متغیر مشترک را می خوانند
  - بعضی از نخ ها متغیر مشترک را تغییر می دهند
- اگر همروندي را با روش های معمولی مثل synchronized کنترل کنیم:
  - حتی اگر دو نخ بخواهند متغیر مشترک را بخوانند، یکی باید منتظر پایان دومی بماند
  - این وضعیت کارا نیست
- واسط WriteLock دو قفل مجزا در نظر می گیرد:
یکی برای نویسنده ها و یکی برای خواننده ها!
- اجازه می دهد چند نخ که فقط می خواهند متغیر مشترک را بخوانند، همزمان اجرا شوند
- متدهای readLock برای قفل خواندن و writeLock برای نوشتمن

مثال: کلاس ReentrantReadWriteLock

- واسط ReadWriteLock را پیاده‌سازی کرده است. مثال:

```
List<Double> list = new LinkedList<>();
ReadWriteLock lock = new ReentrantReadWriteLock();
```

```
class Reader extends Thread{
    public void run() {
        lock.readLock().lock();
        System.out.println(list.get(0));
        lock.readLock().unlock();
    }
}
```

```
class Writer extends Thread{
    public void run() {
        lock.writeLock().lock();
        list.add(0, Math.random());
        lock.writeLock().unlock();
    }
}
```

انحصار، حافظه اکانت Java Cafe

مدیریت ایجاد نخ

- برای ایجاد یک نخ اجرایی جدید، یک راه دیدیم:
  - ایجاد شیء از Thread و فراخوانی متدهای start

```
Thread t = new MyThread();
t.start();
```

```
Thread t = new Thread(runnable);
t.start();
```

- ولی این راه معمولاً مناسب نیست!

برنامه‌های بزرگ معمولاً این‌گونه هستند:

- در بخشی از برنامه، نیاز به اجرای فعالیتی مشخص (task) تعیین می‌شود

- در بخشی مجزا از برنامه، نحوه ایجاد نخها، زمان‌بندی و ... مدیریت می‌شود

- برنامه‌نویسی که یک وظیفه را پیاده‌سازی می‌کند، نحوه مدیریت نخها را تعیین نمی‌کند

انحصار، حافظه اکانت Java Cafe

چارچوب‌های اجراگر نخ‌ها (Executors)

- فرایند ایجاد و اتمام یک نخ جدید پیچیده و پرهزینه است
- برای مدیریت این کار الگوریتم‌های مناسبی پیاده‌سازی شده است
- به اشیائی که ایجاد و اجرای نخ‌ها را مدیریت می‌کنند، اجراگر (Executor) می‌گویند

```
package java.util.concurrent;  
interface Executor {  
    void execute(Runnable command);  
}
```

:Executor واسط

- متد execute یک شیء Runnable را در یک نخ اجرا می‌کند

◦ شاید از یکی از نخ‌هایی که قبلاً ایجاد شده، استفاده کند

◦ شاید یک نخ جدید برای اجرای آن ایجاد کند

◦ شاید در همین نخ جاری اجرا کند

نحوه ایجاد و مدیریت نخ به نوع Executor بستگی دارد

خزانه نخ (Thread Pool)

- معمولاً به شیئی از نوع Executor برای مدیریت ایجاد و اجرای نخ‌ها نیاز داریم
- کلاس‌های مختلفی به عنوان Executor طراحی شده‌اند
- این اشیاء معمولاً یک خزانه نخ (thread pool) دارند
- خزانه نخ (thread pool) :
- تعداد m کار به طور همزمان در n نخ اجرا می‌شوند
- تعداد کارها ممکن است از تعداد نخ‌ها بیشتر شود
- از ایجاد و خاتمه مکرر نخ‌ها (که حافظه و زمان را مصرف می‌کند) جلوگیری می‌شود
- برای هر کار جدید، حتی‌الامکان یکی از نخ‌های بیکار thread pool به کار می‌رود
- الگویی برای کاهش تعداد نخ‌های ایجادشده در برنامه

کلاس کمکی Executors

- یک کلاس کمکی در بسته `java.util.concurrent` است.
- متدهای استاتیک ساده‌ای برای برگرداندن شیء از انواع `Executor` دارد. مثال:
  - متدهای `newSingleThreadExecutor`: خزانه‌ای با یک نخ کارها. پشت سر هم در همان یک نخ اجرا می‌شوند (برای آغاز کار ۱ باید تمام شود).
  - متدهای `newFixedThreadPool`: خزانه‌ای با تعداد مشخصی نخ کارها، در تعداد مشخصی نخ اجرا می‌شوند.
  - اگر تعداد کارها بیشتر از تعداد نخ‌ها باشد، اجرای برخی کارها بعد از اتمام کارهای قبلی متدهای `newCachedThreadPool`: برای هر کار جدید یک نخ ایجاد می‌کند.
  - با پایان کار یک نخ، آن را نگه می‌دارد و برای اجرای کارهای بعدی بازاستفاده می‌کند.

```
Executor e = Executors.newFixedThreadPool(2);
Runnable runnable = new Runnable(){
    public void run() {
        for (int i = 0; i < 4; i++)
            System.out.println(Thread.currentThread().getId()+":"+i);
    }
};
for (int i = 0; i < 3; i++)
    e.execute(runnable);
```

شروع کار اول
شروع کار دوم
9:0
10:0
10:1
10:2
9:1
10:3
9:2
10:0
9:3
10:1
10:2
10:3

شروع کار سوم در یکی از نخ‌های قبلی

Java Code - Java Code

www.java.com/en

www.java.com/en

```

Executor e = Executors.newSingleThreadExecutor();
Runnable runnable = new Runnable(){
    public void run() {
        for (int i = 0; i < 4; i++)
            System.out.println(Thread.currentThread().getId()+"："+i);
    }
};
for (int i = 0; i < 3; i++)
    e.execute(runnable);

```

شروع کار اول ←
9:0
9:1
9:2
9:3
9:0
9:1
9:2
9:3
9:0
9:1
9:2
9:3

شروع کار دوم ←
9:0
9:1
9:2
9:3
9:0
9:1
9:2
9:3

شروع کار سوم →

```

Executor e = Executors.newCachedThreadPool();
Runnable runnable = new Runnable(){
    public void run() {
        for (int i = 0; i < 4; i++)
            System.out.println(Thread.currentThread().getId()+"："+i);
    }
};
for (int i = 0; i < 3; i++)
    e.execute(runnable);

Thread.sleep(1000);
e.execute(runnable);

```

مثال

شروع کار اول ←
9:0
10:0
11:0
9:1
10:1
10:2
9:2
9:3
11:1
10:3
11:2
11:3

شروع کار دوم ←
10:0
10:1
10:2
10:3

شروع کار بعدی در یکی از نخهای قبلی →
10:0
10:1
10:2
10:3

واسط **java.util.concurrent.Callable**

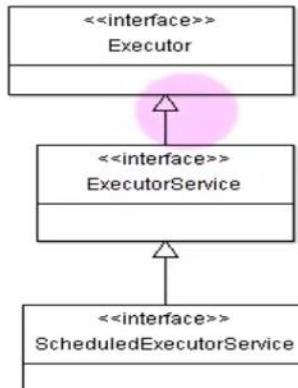
```
interface Callable<V> {  
    V call() throws Exception;  
}
```

- مشکل واسط :Runnable
- متدهای run مقدار برگشتی ندارد (void است)
- اما گاهی یک عملیات باید یک مقدار محاسبه یا تولید کند
- با کمک run این خروجی باید در یک منبع مشترک نوشته شود
- نخی که خروجی عملیات را لازم دارد، باید منتظر پایان آن نخ بماند
- همروندی و دسترسی مشترک نخها هم باید کنترل شود
- واسطی مشابه Callable که یک عملیات را توصیف می‌کند
- به جای متدهای run ، متدهای call دارد
- برخلاف run مقداری برمی‌گرداند و ممکن است خطا پرتاب کند

واسط **java.util.concurrent.Future**

- این واسط خروجی یک عملیات را نشان می‌دهد (که احتمالاً در نخی دیگر اجرا شده)
- متدهایی دارد برای:
  - بررسی این که آیا عملیات تمام شده است (isDone و isCancelled)
  - انتظار برای پایان عملیات و دریافت نتیجه عملیات (get)
  - قطع عملیات (cancel)
- بسیاری از کلاس‌های موجود Executor ، متدهای با نام submit دارند:

```
interface ExecutorService extends Executor {  
    <T> Future<T> submit(Callable<T> task);  
    ...  
}
```


مرواری بر واسطه های Executor

Executor واسطه •

دارای متدها execute(Runnable task) •

ExecutorService واسطه •

دارای متدها submit(Callable<T> task) •

ScheduledExecutorService واسطه •

دارای متدها schedule برای زمان بندی اجرای یک کار با تأخیر:

```
public <V> ScheduledFuture<V> schedule(
    Callable<V> callable, long delay, TimeUnit unit);
```

```

class WordLengthCallable implements Callable<Integer> {
    private String word;
    public WordLengthCallable(String word) {
        this.word = word;
    }
    public Integer call() {
        return word.length();
    }
}
ExecutorService pool = Executors.newCachedThreadPool();
Set<Future<Integer>> set = new HashSet<>();
String[] words = { "Ali", "Taghi", "Naghi" };
for (String word : words) {
    Callable<Integer> callable = new WordLengthCallable(word);
    Future<Integer> future = pool.submit(callable);
    set.add(future);
}
int sum = 0;
for (Future<Integer> future : set)
    sum += future.get();
System.out.println("The sum of Lengths is " + sum);
  
```

مثال

می خواهیم مجموع طول چند رشته را به صورت چند نخی محاسبه کنیم

ThreadLocal مفهوم

• کلاس ThreadLocal

- اشیائی که از این کلاس ایجاد می‌شوند، فقط داخل همان نخ قابل استفاده خواهد بود
- حتی اگر دو نخ، یک کد یکسان را اجرا کنند:
- این دو نمی‌توانند متغیرهای ThreadLocal یکدیگر را بخوانند یا تغییر دهند
- وقتی چنین متغیری new می‌شود، عملیات new در هر نخ فقط یک بار اجرا می‌شود
- متغیرهای ThreadLocal فقط در محدوده یک نخ استفاده می‌شوند
- کاربرد:
- بهاشتراک‌گذاری یک داده با بخشی از برنامه که در همین نخ اجرا خواهد شد
- به این ترتیب نیازی به کنترل دسترسی همزمان به این متغیر (با قفل و ...) نیست

```
class Task implements Runnable{  
    ThreadLocal<Integer> tl = new ThreadLocal<>();  
    public void run() {  
        tl.set(tl.get() == null ? 1 : tl.get() + 1);  
        long thrID = Thread.currentThread().getId();  
        System.out.println(thrID + ":" + tl.get());  
    }  
}
```

9:1
9:2
9:3
9:4
9:5

```
Executor e = { Executors.newSingleThreadExecutor(); }
```

```
Task task = new Task();  
for (int i = 0; i < 5; i++)  
    e.execute(task);
```

```

class Task implements Runnable{
    ThreadLocal<Integer> tl = new ThreadLocal<>();
    public void run() {
        tl.set(tl.get() == null ? 1 : tl.get() + 1);
        long thrID = Thread.currentThread().getId();
        System.out.println(thrID + ":" + tl.get());
    }
}

```

```

Executor e = {
    Executors.newFixedThreadPool(10); 9:1
    11:1
    13:1
    10:1
    12:1
}
Task task = new Task();
for (int i = 0; i < 5; i++)
    e.execute(task);

```

```

class SumTask implements Callable<Integer> {
    private int num = 0;
    public SumTask(int num) {
        this.num = num;
    }
    @Override
    public Integer call() throws Exception {
        int result = 0;
        for (int i = 1; i <= num; i++)
            result += i;
        return result;
    }
}

```

کویز: خروجی برنامه زیر؟

```

ExecutorService service =
    Executors.newSingleThreadExecutor();
SumTask sumTask = new SumTask(10);
Future<Integer> future = service.submit(sumTask);
Integer result = future.get();
System.out.println(result);

```

55

۱) معضلات برنامه‌های همروند

- دسترسی و تغییر همزمان متغیر مشترک، یکی از معضلات برنامه‌های همروند است
- شرایط مسابقه (Race condition)
  - که درباره این معضل و راههای کنترل و جلوگیری از آن صحبت کردیم
- اما به واسطه استفاده نابجا یا ناکارامد از امکاناتی مثل lock و synchronized
- نه تنها ممکن است کارایی و سرعت برنامه به شدت افت کند
- بلکه ممکن است اشکالات دیگری ایجاد شود، مانند:
  - گرسنگی (Starvation)
  - بنبست (Deadlock)

تشخیص امکان و جلوگیری از
گرسنگی و بنبست در برنامه‌های
بزرگ بسیار مشکل است

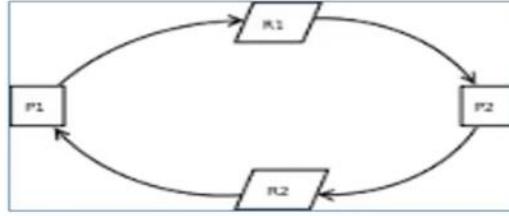
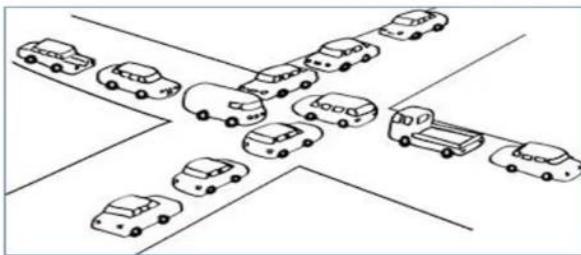
• طراحی یک برنامه همروند باید به گونه‌ای باشد که:

۱- امکان دسترسی نامناسب به منابع مشترک را ندهد

۲- کارایی مناسبی ارائه کند. به ویژه از گرسنگی و بنبست جلوگیری کند.

بنبست (deadlock)

- شرایطی که در آن چند نخ برای همیشه متوقف می‌مانند زیرا منتظر یکدیگرند
- چند بخش همروند وجود داشته باشد که هر یک منتظر پایان دیگری باشد
- مثلاً نخ ۱ قفل الف را گرفته ولی برای ادامه اجرا منتظر آزاد شدن قفل ب است
- همزمان نخ ۲ قفل ب را گرفته و منتظر آزاد شدن قفل الف است

گرسنگی (starvation)

- برخی از نخها همواره منتظر باشند و هیچ وقت نوبت اجرای آنها نشود
- مثلاً یک نخ همواره منتظر گرفتن قفل برای ورود به بخش بحرانی بماند
- زیرا نخهای دیگری همواره زودتر قفل را می‌گیرند
- مسئله گرسنگی کمتر از بنبست به وجود می‌آید ولی کشف و رفع آن هم پیچیده‌تر است
- معمولاً به خاطر الگوریتم‌های ساده (ناکارامد) زمان‌بندی و اولویت‌بندی ناشی می‌شود
- سیستم‌های عامل جدید از الگوریتم‌های مناسبی برای زمان‌بندی نخها استفاده می‌کنند
- یک برنامه به خاطر الگوریتم بدروی زمان‌بندی بین نخها ممکن است ایجاد گرسنگی کند
- مثال:
نخهای خجالتی: تا وقتی منبع مشترک قفل است ۱۰ ثانیه صبر کن، سپس یک کار یک‌دقیقه‌ای
نخهای بی‌پروا: تا وقتی منبع مشترک قفل است ۱۰ میلی‌ثانیه صبر کن، سپس یک کار یک‌ ساعت

- در جاوا ۸ چه امکانات مهم و مفیدی برای برنامه‌نویسی چندنخی اضافه شده است؟

- Parallel Streams

Condition • واسط

ForkJoinPool (از جاوا ۷) • کلاس جدید

volatile (کلیدواژه) • متغیرهای

Dining Philosophers Problem • مسئله غذاخوردن فلاسفه

livelock • مفهوم و تفاوت آن با گرسنگی و بنبست

- برخی از ظرف‌ها **synchronized** هستند (Synchronized Collections)
  - ظرف‌هایی که استفاده از آن‌ها در چند thread همزمان، امن است
  - کلاس‌های **thread-safe** (مراجعه به مبحث ConcurrentHashMap و Vector)
  - اگر نیازی به استفاده همزمان از اشیاء کلاس نیست، از اینها استفاده نکنید
- برخی ظرف‌ها غیرقابل تغییر هستند (Unmodifiable Collections)
  - فقط می‌توانیم اعضای آن‌ها را پیشمایش کنیم (کم‌وزیاد کردن اعضا ممکن نیست)
  - مثال:

```
List<String> unmod1 = Arrays.asList("A", "B");
List<String> mod1 = new ArrayList<>(unmod1);
Collection<String> unmod2 = Collections.unmodifiableCollection(mod1);
```

- دنباله اعضا را به چند بخش تقسیم می‌کند
- و هر بخش در یک thread مجزا پردازش می‌شود
- به صورت پیش‌فرض، به تعداد هسته‌های پردازشی thread می‌سازد

• نکته:

- امکانات جدید جاوا از نسخه ۵ به بعد
- برای تسهیل و کم خطر شدن برنامه‌نویسی هموارند
- Java 5: Thread Pools, Concurrent Collections
- Java 7: Fork/Join Framework